

FILICZKY MIKSA
Budapest, VI., sugárút 59. sz.

Mellfűző- és fehérnemű-gyár, vászonárú-raktár. — Uri ruhakészítés.

Ajánl saját gyártmányú mellfűzőket, ur-, nő- és gyermek-fehérneműket, vásznakat, asztal-neműket, szövött árkat és nyakkendőket a legújabb választékkal és legújabb árakon. Leg-újabb divatu ur- és nő-szőnyöket, valódi gyapjú-szővetékből, bámulatos olcsó áron. — Kimerítő árjegyzékkel, minták és méretek utólagos átadásával ingyen és bérmentve szolgál. Világi megrendelések lehet legkorábban eszközölni. Független, fehéreművek és mellfűzők tisztító intézete. 1822

A németországi gyógyászati ügytársulatok által megvizsgált és kitűnő alkalmazhatóságú végeit a magas cs. kir. magyarországi helytartóság által engedélyezett.

Köszvényvászson

mindenféle köszvény, csúsz, rheuma, szagatás, mell-, gerinczajdalmak, keresztcsont-lajás (Hexenschuss), lábköszvény stb. ellen.

Egy csomag ára 1 frt 5 kr., kettős erejű 2 forint 40 kr.

Dr. Hufeland híres orvos gyógytani műveiben így szól: Két baj létezik, melyek ellen a gyógytan használatán kívül eddig gyógyterápiával sem lehetett segíteni. Ezeknek az orvosok a köszvény-vászson által felelőse van.

Dr. BURON PÁRISI ALTALÁNOS SEB-TAPASZTA

mindenféle sebek, gyenedések és dagasztások ellen. — Egy köcsög ára a használati módszerrel együtt 70 kr., kisebb köcsög 35 kr. Postán küldve 10 kr-rel több. Valóban Pesten egyedül csak TÖRÖK JÓZSEF ur gyógyszerésznél, király-utca 7. sz. — Debreczenben: Kötőcsécsnek ur gyógyszerésznél. — Mohácsban: Jenevics Károly. — Kolozsvárt: Wolf és Hintz gyógyszerészeknél. — Eger: Köllner gyógyszerész. — Szegeden: Weigler György és Kovács gyógyszerész. — Temesváron: Jónher és Tarcsay gyógyszerészek. — Nagyváradon: Molnár gyógyszerész. — Pécsen: Fischer. — Nagy-Szombat: Schneider. — Bécs: Stuchlik ur. — Diaballa Gy. — Gyöngyösön: Vasszay György. — Szigetváron: Ehrenfeld W. — Miskolc: Ujházy György. — Kassa: Anich ur gyógyszerész. — Brassó: Kupler. — Arad: Tones és Tarsa. — Oravica: Knoblauch gyógyszerész. — Újvidék: Grossinger gyógyszerész. — Zárárt: Milina ur orvos.

beszerzési forrása

Az inított, egyedül való olcsó termelő országokból egyenesen behozott 1843

nyers kávének

4 1/2 kiló tiszta göngyűsült tartalmazó zacskókban az országok postai utánvétele mellett megkötött az alább jelzett kávé fajták erőteljes, illatos, hamisítatlan fajták, 1 kiló tiszta súlynak elvámoltva, a megrendelő minden kiadásának bérmentesítése mellett ára a következő:

Gyöngy Ceylon legn. kék 2.10
Gyöngy Ceylon szöld 1.70
Gyöngy Manila, világos 1.60
Ceylon Pa, legn. uszsz. 1.78
Ceylon B. Bn, szöld 1.64
Mokka, valódi arabai 1.54
Afrikai Mokka sárga 1.54
Mandó legn. aranyja 1.60
Cuba, legn. nagyüzemű 1.50
Java, legn. szöld 1.52
Domingo, világosított 1.46
Santos, kellemes ízű 1.38
Rio, világos nagyüzemű 1.32
Bahia, jó és erőteljes 1.34
Jamaika, ur-, boom 1.28

Csemege borok

10 állás melletti valódi és kitűnő minőségű, édes, erőteljes.

Cyprius 5.00
Marsala 5.30
Malvoise 6.50
Malaga 6.10
La Zima 7.40
Jamaika rum 6.90

5 kiló súlyú hordócskáiban körülbelül 4 liter tartalommal, elvámoltva és bérmentve.

MATI R. TRIESTEN.

FEHÉR MIKLÓS

vezérigényőke a magyar államvasutak gépgyárának

Budapest, üllői ut 25. szám, „Köztelek“.

Felhívom a figyelmet 2-4 lóerejű tisztító szerkezettel, zsákolóval ellátott, általam behozott járgányos cséplőgépeimre. Ezen cséplőgépek országsszerte általános elismerésben részesülnek. — Valamint eredeti Baker, ugy hírneves magy. szelelő rostáimra, mindennemű gazdasági eszközök és gépeimre. — Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Magyar vörös kereszt-sorsjegyek

főnyeremény 50.000 frt adómentes, évenként 3 húzással, legközelebbi húzás 1884 július hó 1-jén.

A kereskedelmi takarékos és hitelszövetkezet következő feltételek mellett ad el a vörös kereszt sorsjegyeket részletfizetésre 1849

5 db 23 hó alatti lefizetésre á 4 frt 2. — 10 db 22 hó alatti lefizetésre á 4 frt 4. — 5 * 14 * * * 3. — 10 * 12 * * * 7. —

A részletben foglalt sorsjegyek különféle sorszámokkal állítattak össze. Az esetleges nyeremény az első részlet lefizetése után a részletív-vevőt illeti. — Vidéki megrendelések postautalvánnyal eszközölhetők s postafordultával elintéztetnek, ideig, nyugtául a földévevény szolgál. — Üzleti helyiség Budapest, Gizella-tér 2. sz. I. em.

AZ IGAZGATÓSÁG:
Dr. Herich Károly Lovag Falk Zsigmond
elnök vezérigazgató I. alelnök

Eredeti gyári védjeggyel ellátott

befőttes hólyagpapiros

különösen alkalmas befőttes üvegek bekötésére, mint számos év óta, ez időnyre is legújanyosabb gyári áron kapható

POSNER KÁROLY LAJOS

papír- és íróeszköz cs. kir. udvari szállítónál. 10097

VASÁRNAPI UJSÁG

25-İK SZÁM. 1884. BUDAPEST, JUNIUS 22 XXXI. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és 1 egész évre 12 frt POLEIKAI UJDONSÁGOK együtt: félévre 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: 1 egész évre 2 frt félévre 1 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: 1 egész évre 3 frt félévre 1 * KULFÖLDI előfizetésekre a postai- megjelölés szükséges. 3 * meghatározott vidéki is csatlakozhat.

UJHÁZY LÁSZLÓ.

(1793—1870.)

AJELLEMTISZTASÁG, az elvszilárdság, az emberies fenkölt gondolkodás, lángoló szabadság- és hazaszeretet kiváló mintaképei soha sem tűnhetnek le a napirendről ott, a hol a nemzet ad még valamit a magas erényekre. És ha e mintaképek után a közelmultra visszanezünk, keresve sem találhatnánk tiszteletré méltóbb, rokonszenvesebb alakot, mint azt, kinek arczképet ez alkalommal életének egymástól messze álló két korszakából bemutatjuk s kinek emlékeit fölleleveníteni kívánjuk.

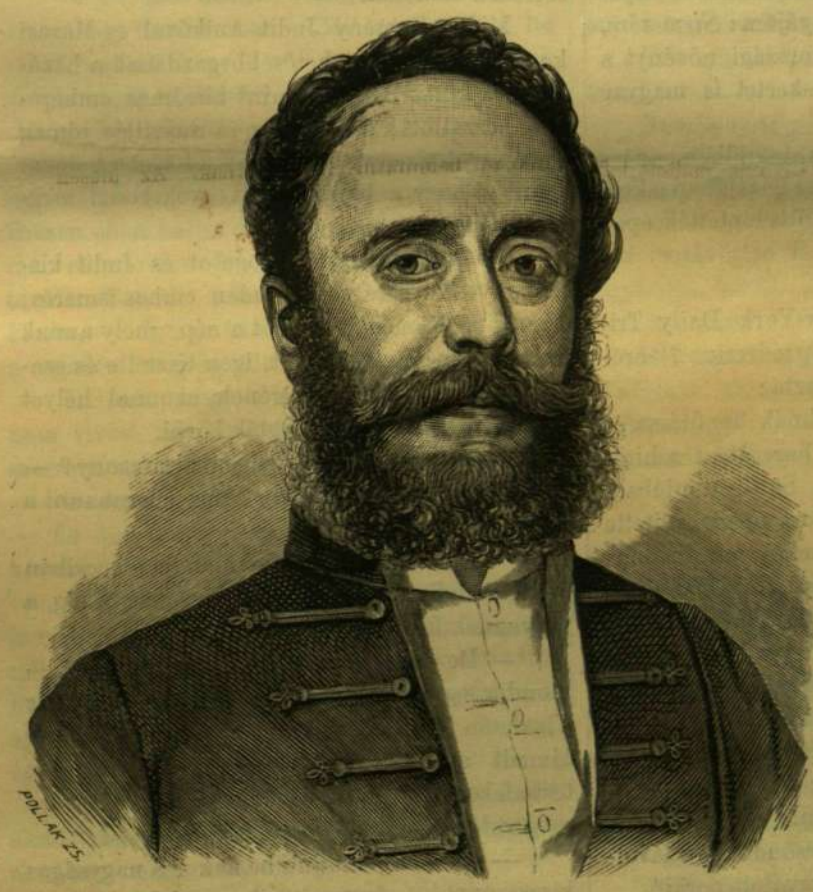
Az az életpálya, mely e két arczkép ideje közé esik, méltó volna rá, hogy a legkitűnőbb tehetségu regényíró vegye a tollára. Egy ember tragédiája az, kit vérmérséklete békés munkálkodásra, nyugodalmas családi életre, embertársai boldogítására utalt, s kinek örökös hányattatás lett egész élete s végül egy sir, távol az édes otthonról, túl messze tengereken. . .

Ujházy László 1793-ban született Budaméron, Sárosmegyében. Atyja, Sámuel, buzgótagja volt a szabadkőművesek ama társulatának, mely akkor az ország legkiválóbb szellemeit számíta hievei közé s fiát már kora ifjuságában beavatta e társaságba, hogy helyét pótolja egykoron. Iskoláit Eperjesen, a bölcsészetet Debreczenben, a jogot Sárospatakon végezte, s nölül vevé a Szepességen akkor országos híru Szakmáry Dónát fiúsított egyetlen leányát, a rendkivüli kalandjairól nevezetes Benyovszki Móricznak, ki Madagaskár királya is volt, unokáját.

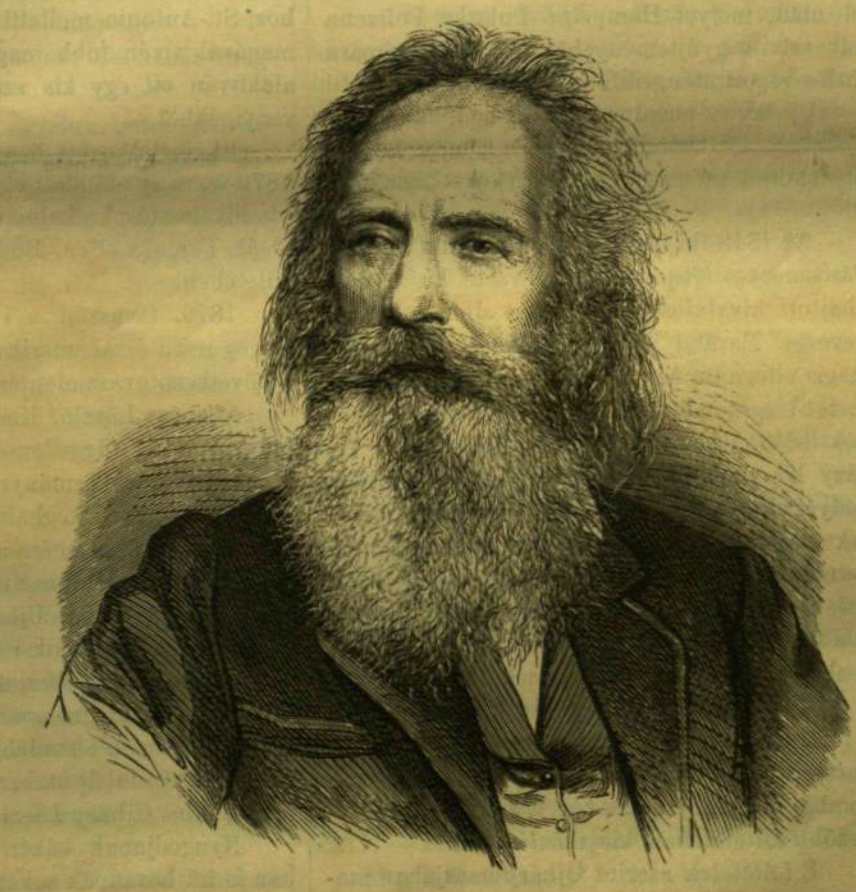
Ujházy László nevével sárosmegyei birtokára, Budaméra költözvén, ott oly otthon kezdett magának berendezni, a minőre egy művelt lelku és boldog életrel álmódozó ember

csak vágyódhatik. «Midőn, — mondja életrajz-írója a «Vasárnapi Ujság» 1868. évi 47-ik számában, — midőn az utas Kassáról Eperjesre megy s megáll ama híres merdek fölött, melyről három-négy csavarodással vezet le az országút, megáll, szétneéz s egy festeni való tájképet lát maga előtt, ha az élő sóvénynyel s óriási jegenyékkel körülülettett nagy birtoktagokat, országutat, kastélyt, kerteket szemléli: mindig vissza fog emlékezni Budaméra, Ujházy László születése s későbbi tevékenysége helyére. Ó volt, a ki e fákát ültette.»

De a szépség, melyet e vidék az ő tevékenységének köszönhet, Ujházy működésének inkább csak poétikus oldala. Sokkal nagyobb azonban gyakorlati érdeme. Ujházy László volt hazánkban a birtoktagosítás, rendezés, váltó-gazdaság és munkabeosztás első bajnoka, uttörője s e tekintetben ama reformátorok közé való, kiknek sikeres kezdeményezése, ha után-

UJHÁZY LÁSZLÓ (1837).
Cosina festménye után.

UJHÁZY LÁSZLÓ A SZÁMÜZETÉSSEN.
Észak-amerikai fénykép után.

Francia hajfestő-szer, (Chromat, Parisien)

mellyel minden haját tetszés szerint 10 percz alatt állandóan megfestheti fekete, barna vagy szőke. Főtulajdonságai: a szín állandó s a természetes színtől meg nem különböztethető, az alkalmazás egyszerű. — Ára 2 frt. A készületek (csészék, kefék stb.) 50 kr. Főraktár: Budapeston, TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél, király-utca 12. szám.

ANDEL J. ÓVSZERE

A MOLY ELLEN.

Moly elleni óvszerem a legbiztosabb védelmet nyújtja arra, hogy a teli ruhákba, szőrmékbe, butorokba, stb. a rendkívül kártékony moly be ne feszkelje magát; a leghatásosabb és legszilárdabb különlegességekből van úgy összeállítva miszerint annak biztos hatására teljesen számolhatni.

Ára üvegenként 25, 35, 50 és 70 kr.

ANDEL J. tengertüli rovarpora.

Nem tévesztendő össze a közönséges feregporral. A tengertüli por direkt készített speciális és biztos hatása. Alkalmazása új szerkezeti s olcsó 1879

féreg-porzó fecskendő

Állal förténik. — Az említett por, mondhatni, természetfeletti erővel bír, kiirtja a roloskát, bolhát, svábgogarat, man. káfogót, molyt, legyet és hangyafogót, egyáltalán az egész feregket letét csodálatos gyorsan, biztosan és pedig olyképp, hogy a ferekből semmiméi maradékot sem hagy vissza. Ára üvegenként, 20, 40, 60, 80 kr. és 1 frt. Egy darab feregporzó gép ára 45 kr.

Budapeston Török J. gyógyszerésznél, király-utca 12.

Továbbá B.-Csaba. Badics. Besztercebánya: Göllner. Brassó: Jekelius. Eger: Köllner. Eszék: Diens. Kalocsa: Horváth. Kecskemét: Kátana. Komárom: Kovács. Léva: Medveczky. Lőncz: Kirchner. Miskolc: Szabó Gyula. Munkács: Traxler. N.-Várad: Molnár. Pozsony: Piszlory. R.-Szombat: Liszka. Szarvas: Haris. Székesfehérvár: 9804 Diaballa. Zólyom: Stech.

A régi jó hírnévnek örvendő 1635

Budai vizgyógyintézet,

mely céljának megfelelőleg teljesen korrekttül an felszerelve, s a hol eddig sok ezer idült beteg talált enyhét és felgyógyulást, továbbá a

Svábhegyi vizgyógyintézet,

melynek rendkivül szép fekvése valódi unicum, építése nagyszabásu, berendezése pedig mintaserü, minél fogva a legelőkelőbb vizgyógyintézetekkel bátran mérkőzhet, a n. é. közönségnek vizkúra, massage és villangyógy-módra szives figyelmébe ajánlatik. Mindkét intézet programját kívánatra megküldi

Dr. Vaskovits János a budai és svábhegyi vizgyógyintézet igazgató-tulajdonosa.

Varrógépek,

a Wheeler & Wilson Mfg. Co. 1372 New-Yorkból cs. k. udvari szállítótól, csakis

Otto Herman-nál (OHM C. O. UTÓDA)

Budapesten, V. József-tér 5.

Különösen ajánlatnak az egyenes tűvel ellátott új horog-(Greifer)-varrógépek háromféle kivitelben, csatlakos és iparosok részére; mint a jelenkorok legjobb varrógépei, a párisi világiállításon a legnagyobb díjak „Grand prix“ egyikével lettek kitüntetve.

Franklin-Társulat nyomdája. (Budapest, egyetem-utca 4. szám.)

zásra talál, milliárdokkal méretik egy nemzet gazdasági életében.

Ujházy László a törvényhozást megelőzve, Zemplénmegyében Hansinán, Sárosban Budaméron és Bökin vitte keresztül a tagosítás új s e miatt annál nehezebb mivéletét, melynek végrehajtása nálunk sok helyütt még ma is csak katonai erőszak alkalmazása mellett sikerül, — s később alig volt tagosítási eset, hogy annak megoldásánál ne az ő tanácsa lett volna az irányadó.

De a tagosítás mellett meghonosította a váltógazdaságot is, tehát azt a két mezőgazdasági rendszert, melyek mindegyikéről azt mondják, hogy 25 százalékkal emeli a földbirtok értékét. Ő tehát s a kik példáját követték, megkésztették vagyonukat s gazdaságaikkal első mintái lettek a nemzet földmunka után élő részének. Ujházy gyönyörű gazdaságán oly czikketeket nevelt, minőket még nem látott Sáros megye, a mesyéket sövénynyel, a düllöket, pümmöcsfakkal ültette be, juhait, szarvasmarhát öröm volt látni, minden mintegy nemesbűlni látszott keze alatt.

Ha nyugalmas időkorra esik élete, vagy közönyös lett volna a haza közügyei iránt, ő lett volna messze földön a legszerencsésebb emberek egyike. Égő honszerelme azonban nem engedte, hogy önző módon visszavonulva éljen a maga által teremtett paradicsomban. Az időre esett a nemzet ébredési kora, vajudtak az elmék, forrongani kezdtek a nagyok egy jobblét után s a szabadság szellője lengte át Magyarországot tereit. Ujházy László tevékeny részt vett a megyei életben, ő volt ott a szabadelvűek zászlóvivője s az ellenzék vezére, midőn b. Wesselényi Miklós felségárulási pöre s a kormány ezzel összefüggő kényuri rendeletei és erőszakos rendszabályai a megyék közgyűlései elé kerültek. Sokan igen hevesen keltek ki a kormány politikája ellen, mely minden nyilvánosságnak, szótárs- és irászsabadságnak, minden szabadabb reform-mozgalomnak háborút izent. E szónokok közé tartozott Sárosban Ujházy László is, kit aztán a kormány a megye közgyűlésén tartott beszédeért hátlenségi pörbe fogott.

Ez időből, 1837-ből származik ezuttal közzölt arcképünk, mely Ujházy Lászlót legszebb férfikorából mutatja, Cosina által készített aquarell után, melyet Hampelné Pulszky Polixena volt szives gyűjteményéből lapunk számára közlés végett átengedni.

Ujházy és társai csak 1840-ben, az országgyűlésen történt nádori közbenjárás folytán menekültek meg e pör szomorú következményei alól.

Az 1848-iki magyar miniszterium Ujházyt Sáros megye főispánjának nevezte ki. Ő nem óhajtott hivataloskodni, kedve ellen volt a ki nevezés. Barátai hosszas sürgetésére azonban mégis elfogadta azt. Mikor az alkotmány fegyverrel megtámadtatott és Schlick osztrák tábornok 1848. decemberével betört hadaival: Ujházy kis paradicsoma volt a legelső egyike, melyet az ellenség, nem kímélve a munkás kezek évek hosszú során keresztül folytatott szorgalmas fáradságát, barbár módra felült, a termést elkobozta, az ártatlan családot halálra üldözte, úgy hogy Ujházy neje, két gyermekével, csak éltveszedelem közt menekülhetett.

Ujházy ez időben Pesten volt, mint főispán, a főrendiház ülésén. Innen Pozsonyba küldték kormánybiztosul, majd a szorongatott Komáromba, hol nagy része volt a kapitáléczió kedvezőbb föltételeinek kieszközlésében.

E föltételek szerint Ujházy hazájában maradtatott volna; de ő nem kívánt élni e kiváltságokkal, mikor társai közül annyian voltak

kénytelenek elbujdosni. Ő is elment velök, szabadabb világot keresni.

New-Yorkban kötött ki, mint az emigráció egyik legtekintélyesebb tagja, személyesen ismerkedett meg az Egyesült-államok elnökével, kivel aztán folytonos levelezésben állott. Yova államban települt meg, Chicagóhoz közel, ott akarva több menekült társaival megalapítani egy kis magyar telepet, melynek *Uj-Buda* nevet adott.

A zord éghajlat és mostoha viszonyok azonban nem engedék, hogy itt gyökeret verjen a kis telep. Ujházynek forrón szeretett neje is elhalt a nehez küzdelemben. Ő maga még pár évig küzdött, de aztán elkeseredve, önkezével ásta ki a kedves halottat, lóhátra tette s a mit vinni lehetett, fölcsomagolva, egy iránytűvel a kezében neki indult a világnak s a Mississippi végtelen rónáin és öserdőkön ezer veszély közt áthaladván, Texas államban St. Antonio mellett ütötte föl tanyáját, hol kedves halottját eltemetve, hozzá látott új otthont alkotni megromcsolt élete utolsó évei számára.

Szorgalmasan kezdte itt természetni a gyapotot, czukornádat s a mit a vidék sajátosságai nyújtottak.

Mint a szabadság rajongó hive, ő nem folyamodott rabszolga-munkának, nem vásárolt embert, a helyett inkább maga fáradozott, naponként 8—10 órát kapával, fejszével a kerti és mezei munkák körül.

Fárasztó munkájától megpihenve, folytatta emlékiratai jegyzését, melyeket még idehaza kezdett s melyek bizonyára a legérdekesebb irodalmi termék becsélt birtánának. Kár, hogy még eddig senki nem akadt, ki sajtó alá rendezésük végett a szükséges lépéseket megtette volna.

A rabszolgaság fölszabadítására kitörvén a polgárháború, Ujházynek, ki a rabszolgavásárlók közepette a fölszabadítás mellett szólalt föl, ez új otthonából is menekülnie kellett. Washingtonba ment, hol az Egyesült-államok elnöke több konzulátot terjesztett elé szabad választásra. Ő Anconát választá, hol három évig lelkiismeretesen vitte a konzuli hivatalát. De midőn az 1859-iki olasz-osztrák háború végével elaludt reménye a világ sorjának oly fordulata iránt, mely őt visszavezethette volna hazájába, letette hivatalát s visszament családjához, St. Antonio melletti tanyájára: *Sirmezőre*, magával vivén több magyarországi növényt s alakítván ott egy kis szőlőskertet is magyar venyigékből.

Itt foglalkozott ő aztán csendben, egész 1870-ig, mely idő alatt egyszer hazájában a képviselőválasztások alkalmával fölis léptették, épen Deák Ferencz ellen, Budapest belsővárosi kerületében.

1870. tavaszán a «New-York Daily Tribune» nevű északamerikai lap márczius 21-éről a következő gyászjelentést hozta:

«Ujházy László, Kossuthnak honfitársa és Magyarország függetlenségi harcában a híres komáromi vár kormányzója, San-Antonióban, Texas államban meghalt. Kora megközelítette a 80 évet s ereje egészen megfogyott. Számos éven át San-Antonióban nagy tiszteltben állott polgára volt és fia, Ujházy Ferencz ez ideig ugyane városban lakik.»

A meggyőződéshez, az elvekhez való törhetetlen hűség, a legnemesebb törekvés nemcsak politikai, hanem társadalmi és tudományos téren is, ritkán talált emberben jellemzőbb kifejezést, mint Ujházy Lászlóban.

Nyugodjanak békén s csendesen a távolban is hű hazáinak sokat hányatott porai!

O T T H O N.

Panaszra még a természethez.
Hol legsötétebb a vadon,
Föltárva keblemet, mely vérez,
Mindon sebtől fölszagatom.

«Ti lenge fák, ti völgyek, halmok,
Ti napsugáros ligetek,
Kik lelkeket éringattatok,
Ti esaltatok meg engemet!

Ti engemet fölneveltek
Szent együgyűk, ártatlanok,
Oly nyílt szívűnek, őszintének,
Épen miként ti magatok.

Táplálva csókkal, tejjel, mézzel,
Megtöltve csordultig, hiven,
Az igaznak szeretetével
Gyanútalan, mohó szívem;

Nem sejtve haj! hogy több leendő
Nekem a jóbul kevesebb,
Nem volna átve most szívembe
Világ kezétől annyit se!

Hogy tanítjátok a hazugság —
Szerencse-hajhász emberek
Ez általános tolvajkuleszt!
Ha magatok nem értitek?

Oh szent természet, szép szülőföld,
Feledtél volna bármí mást,
Csak ne egészen — a mi legfőbb,
A színelést, képmutatást!

S a lenge fák, a völgyek, halmok,
A napsugáros ligetek,
A réten legelésző barnok
Szeliden rám tekintenek,

És kérdik bús panaszszal elilt
Beszédes, néma szemek:
Hát kellett a világra menned,
Nem jobb lett volna neked itt?

VAJDA JÁNOS.

KEMÉNY JUDIT.

— Történeti beszély. —

Írta: P. SZATHMÁRY KÁROLY.

(Vége.)

V.

Valóban úgy állott a dolog, a hogy azt a cselédék előadták.

Midőn Kemény Judit Anikóval és Marzi kocsissal annak a tehetősebb gazdának a házához ért, kihez Barcsay, mint bizalmas emberéhez, beszállott: a lánzsás és vasvillás tömeg épen arról tanácskozott, hogy a házat a betegre gyujtsa, hogy a baj alapokát gyökeresen megsemmisítse.

De a Kemény-féle fogatot és Judit kisasszonyt Sz.-Királyon minden ember ismerte; s magát a Kemény-családot a nép, mely annak annyi jótéteményével élt, igen tisztelte és szerette; ezért Judit szekeérének azonnal helyet nyitottak s kíváncsian fogták körül.

— Mit akar a nagyságos kisasszony? — kiáltottak reá, — csak nem akar belerohanni a nyilvános halálba?

— Ejh dehog halál! — mondja a kocsiban fölálva Judit, — nem olyan fekete az ördög, a milyennek festik.

— De bizony még annál is feketébb! — mondja egy éltes asszony, — láttam én már Vizaknán pestises embert. Egy nagy kelevény támadt a hóna alatt reggel, délre egész teste fekete lett, mint a fekete posztó és estére meg volt halva!

— Nem is боsájatuk be akkor a nagyságos kisasszonyt! — fenyegetőzik egy jobb öltözötű ember.

— De hát mit akarnak kendtek?

— Fölgyujtjuk a Csira András házát; majd megfizeti a falu. Inkább egy pusztuljon, mint a többi mind.

— Hát hallják kendtek! — mondja Judit, — az, a mit kendtek akarnak, nagy embertelenség és oktalanság. Ezt kendtek bizony nem tanulták a bibliából; mert a Jézus Krisztus tudománya azt mondja: «szerez embertársadat, mint önmagadat.» Pedig melyik szeretné kendtek közül, ha elevenen megégetnék?

— A már igaz! — mondja egy éltesebb földmives, kalapját leemelve.

— Azután még azt sem tudják kendtek, valósággal pestis-e az, a mi Barcsay urat megverte lábáról.

— De már az, lelke teremtette, csakugyan az, — bizonyítja Csira Andrásné, a ház gazdasasszonya, — a mint az az áldott jó uraság az első szobánkba belépett, csak eljajdította magát; azután összeesett s hogy az ágyra helyeztük, elveszítette esztét, azóta nincs magánál.

— No lássák kendtek, a pestises beteg nem is szokta egyelőre esztét veszíteni! — mondja Judit, habár a mondott valóságáról maga sem volt meggyőződve. — Azután meg azt is gondolkodja meg kendtek, hogy ha Isten akarja, bármikor kiűthet a faluban a pestis és kisöpörhet mindnyájunkat. Meg is érdemelnök, ha amugy bánánk el felebarátainkkal, mint kegyelmek megdondolatlan akarták... Meg hát azt is meg kell ám gondolni atyafiak, hogy Barcsay Mihály uram híres, fejedelmi familiából való ember; és ha kendtek elpusztítanak, olyan vasas német kompánia katonát kapnának a nyakukra épen a legpestisesebb vidékről, — hogy az lesz azután a dupla dögihalál!

— Emberek, — mondja az előbbi ösz, — a kisasszonynak igaza van. Jerünk haza s bizuk a dolgot a jó Istenre.

— Hát menjen haza a nagyságos kisasszony is! Nem engedjük, hogy azt a drága életét veszélyeztesse! Hagyjuk magára a beteget, ha Isten akarja, majd fölépül! — kiáltják több oldalról.

— Jó emberek! — mondja Judit, — engemet kendtek ne féltsenek. «Az isten nem rontja el a töredezett szívet.» Lássák, én csak egy gyenge nőszemély vagyok és mégsem félek semmitől; mert érzem, hogy jó cselekedetem közben az Ur keze megvédelmez.

— De csak menjen vissza Csombordra! — kiáltja egy fiatal ember. — Mit mondanának, ha megengednők, hogy a mi drága kisasszonyunk előlje magát itt Sz.-Királyon.

— Igaz, igaz! — kiáltják reá többen.

— Hát az nem lenne-e embertelenség, ha egy beteget segítség nélkül hagynánk elveszni? Hiszen éhen halhatna meg a szegény! Azután már mondtam, hogy engemet nem kell féltetniök. Van én nekem *pestis ellen való zöld kövem*, — folytatja titokzatos hangon, — a mely a ragadós betegség ellen megvédelmez.

Különös, hogy a mit a józan érvelés ki nem vivott, egy kis babonaság azonnal megszerzette számára.

— Az már más! — mondják az asszonyok, — ha köve van, akkor hagyjuk bemenni békevel.

A kövek csodaerejében még ez idő szerint is megvolt a hit, még pedig nemcsak a köznépnél, hanem az urak között is, mint azt több magánlevélben olvastuk, melyekben uri nők egy vagy más betegség ellen való *követ* kérnek egymástól.

Most már a nép oszlani kezdett és Judit akadálytalanul bemehetett a házba. Anikót azonban nem lehetett a küszöbnél belebicsalni.

Barcsay Mihály ott feküdt a vetetlen ágyon,

ugy a mint a rémült gazda és gazdasasszony meg déltájban oda fölsegítették. Arcza forró lázban égett, szemei üvegfenygyel szegezve maga elé.

A mint Juditot meglátta, magánkivül, de az elragadtatás hangján kezdett szólni:

— Te vagy az Judit? Kedves angyalom, kedves feleségem! Csakhogy eljöttél; hajtsd el a halál angyalát, mely itt vigyorg reám az ágyam fejenél... És kezét könyörögve nyújtotta Judit felé.

Judit megfogta a feléje nyújtott kezét, mely égetett, mint a parázs. A lázbeteg szavai kettőről győzték meg s mindkettő örvedetes volt előtte: hogy Barcsay nem pestisben, hanem hagymázban szenved s hogy képzelete még ez állapotában is ő véle foglalkozik.

— Igen Mihály, én vagyok és a halál angyalát már elkergettem tőled... Te élni fogsz és mi boldogok leszünk.

— Igen, boldogok! — mondja a beteg, a kis kezét ajkához szorítva, — én már is érzem ezt a boldogságot! Az Isten áldjon meg, hogy eljöttél!

Ezt mondva a beteg, lehunyta szemeit és álomba látszott merülni.

Judit kiment és első dolga volt a kocsist azon jó hírrel haza indítani, hogy Barcsay nagy beteg ugyan, ugy hogy értelmes emberek segélyét nem nélkülözheti, de a pestisnek hire sincsen. Őt pedig addig ne várják haza, míg Barcsay hagymáza jobbra leem fordul, vagy anyja utána nem jő.

Azután tudatta a néppel is, hogy pestisről szó sincsen és a nép szépen haza oszlott, mintha semmi sem történt volna.

Judit pedig Anikóval együtt ott virrasztotta a nagy beteget; föltártak ablakot, ajtót és lesték, hogy talán elmulik a láz.

De bizony reggelre ez újra beköszöntött és Judit levelet irt haza, kérve anyjától az engedelmet, hogy Barcsayt házukhoz szállíthassa. Egy óra múlva megkapta a választ, de nem volt köszönet benne.

«Atyád megérkezett az éjjel Bükksőrről és ugyancsak betegnek fekszik, keményen meghagya, hogy *ha leánya akarsz maradni*, azonnal térj haza s hadd ott Barcsay urat; majd elküldi Enyedről hozzá a felesert!»

Ott hagyni segélytelenül egy halállal küzdő beteget; elhagyni azt, ki életét megmentette s annak egyetlen reménye, boldogsága!

Könnyű azt parancsolni; de nehéz megtenni.

Nem is tette meg; egyébre határozta magát. Leszállította a beteget édes anyjához Nagy-Barcsára. A hagymázos betegnek nem árt, sőt használ a légváltozás és a tiszta levegő. Különben is haza nem meri vinni; itt pedig újra nem hagyhatja, hátha még újra reá fogják, hogy pestisben van.

Befogatott lát Barcsay Mihály kocsijába; elhelyezve abban a beteget kényelmesen és Anikóval együtt a beteg mellett foglalva helyet, megindultak Nagy-Barcsára.

VI.

Judit igen válságos helyzetbe jutott. Fehérvárról lovas legényt küldött anyjához egy levéllel, melyben elhatározását tudatta; Szászvároson már utolérte a választ, hogy azonnal forduljon vissza, mert ha belép a Barcsay-házba, be lesz előtte zárva a Kemény-ház kapuja. «Bátyád is megérkezett — írja a nagyasszony — és azzal fenyegetőzik, hogy ha mint koldus kérezkedél be a Barcsay-házhoz, soha sem tekint többé testvérenek.»

Judit belátta, hogy az illem közönséges szabályait áthágta és igen merész játékot ját-

szik; de szíve nem engedte meg, hogy ott hagyja gyámoltalanul, a kit szeretett.

— Hát tagadjanak meg! — mond, — elismerem szívem gyöngöségét, de megtettem volna ugyanazt édes bátyámért is, a mit Barcsayért tettem.

De most más kételkedés is kizozni kezdé: miként fogadják majd Nagy-Barcsán? Az öreg Barcsay Mihály tudára még élt, bár az utolsó kora járta. Az öreg ur még egyenes örököse volt a családi gyűlölségnek... Piskin azonban arról értesült, hogy Barcsay Mihály halálos ágyán fekszik. Nejétől, Bánffy Katától most inkább remélt, ha nem egyebet, de legalább elismerést. Hiszen ha anya és nem tigris, halásnak kell lennie az iránt, a ki már harmadik fiát adja neki vissza.

Mégis megdőbent szíve, midőn a kocsis Barcsayak ősi kastélyának galambbúgos kapuja előtt megállott. Elhatározta, hogy engedély nélkül nem fog oda belépni.

— Szálljon le kend, — mondja a kocsisnak, — mielőtt behajtana és szólítsa ki a nagyasszonyt egy szóra. Én addig megtartom a gyeplőt.

Bánffy Kata pár perc múlva megjelent a kapu előtt. Már megtört, különben is filigrán asszonyka volt, melyen beesett fekete szemek és egészen ősz hajjal.

A mint fiát meglátta, fölrohant a kocsiba hozzá.

— Meghalt? — kiáltá egy kétségbeesett sikoltással.

— Nem asszonyom, de kemény lázban szenved. Szentkirályon, hazatérő útjában hagyta lepte meg s a nép pestist gyanítva, reá akarta gyujtani a házat. Én megtudtam a dolgot és elhoztam a szegény beteget édes anyjához.

— Az Isten áldja meg! Az Isten áldja meg! — rebegé az anya fiát ápolva.

— Ó akkor, *ha ezt mondja*, nem fog nagyságod engemet elhajtani és megátkozni! — kiált föl Judit.

Bánffy Kata csak akkor fordult hátra és nézett mélyebben a Judit szeméi közé.

— Hát ki vagy te szép leány? — kérdi elesodálkozva.

— Én az a Kemény Judit vagyok, a ki az egykor megölt három Barcsay helyett kegyelmeknek immár három fiát hozta vissza, s kit kegyelmed az előbb átok helyett megáldott.

— Kemény Judit? . . Kemény Judit! — küzd magával a nagyasszony. . . Azután egy hirtelen elhatározással kitérta karjait. — Jer keblemre leányom! — folytatta Juditot összevissza csókolva, — az Isten megbocsátja, ha vétkeztem, de másként nem tudok tenni! . . De hát mit áll kend itt az utcán ezzel a szegény beteggel? Hajts be Gergely! . .

— De nem fog Barcsay uram kihajtani házából?

— Dehogy hajt! Dehogy hajt! . . Tegnapi óta a szava is elállott már szegénynek.

— Az Isten áldja meg, hogy befogadnak; mert onnan hazulról már ugys kitagadtak, eltítottak! — mond könyezve Judit.

— Kitagadtak? Eltítottak, a miért jót tettél azzal, ki ugy szeret? . . És még *ők tartják a haragot!* No hát jól van. Mától kezdve az én leányom vagy. . . Sándor, Gergely itthon vannak s majd meglátom, ki viszen ki többé Nagy-Barcsáról!

És a nagyasszony Juditot újra összevissza csókolta.

— Csak az Isten az én kedves Mihály fiamat tartsa meg, azonnal megtartjuk a menyegzőt! . . — mondja reménykedve Bánffy Kata. . .

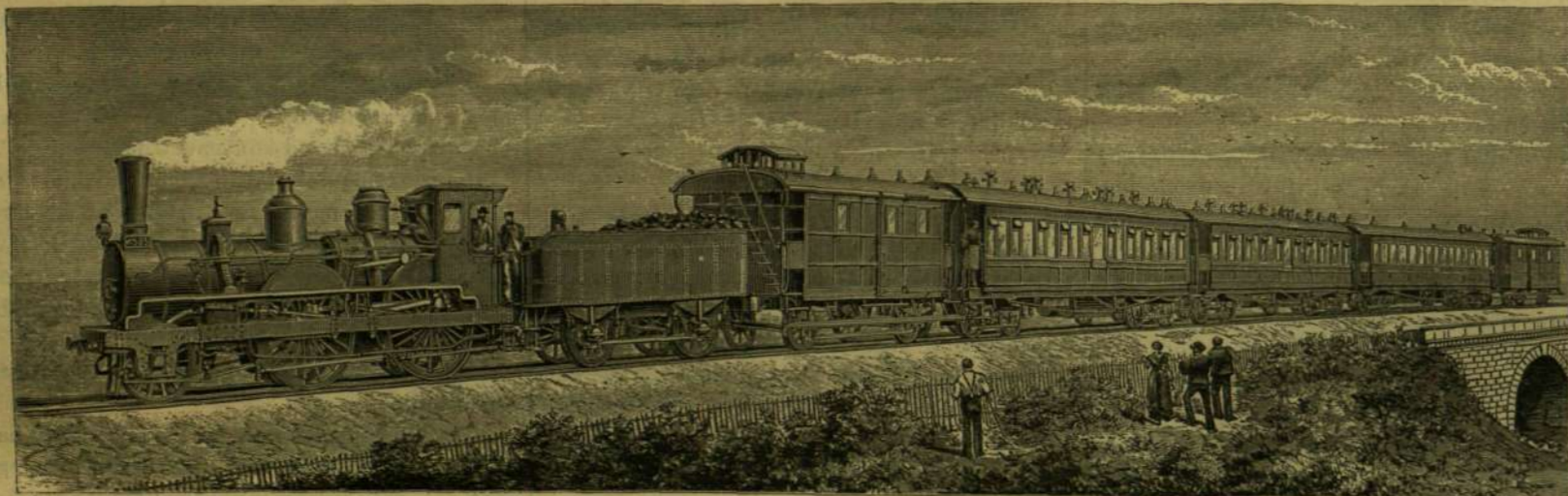
Meg is tartotta . . és meg is tartották. . .

ÉTREZÉS AZ EBÉDLŐ-KOCSIBAN.

AZ EBÉDLŐ-KOCSI KÜLSEJE.

A VILLÁMVONAT UTBAN.

A PÁRIS ÉS KONSTANTINÁPOLY KÖZT KÖZLEKEDŐ VILLÁMVONAT.

Monte Rosa
15,217 láb.

Nagy Paradicsom
13,780 láb.

Levanna
12,075 láb.

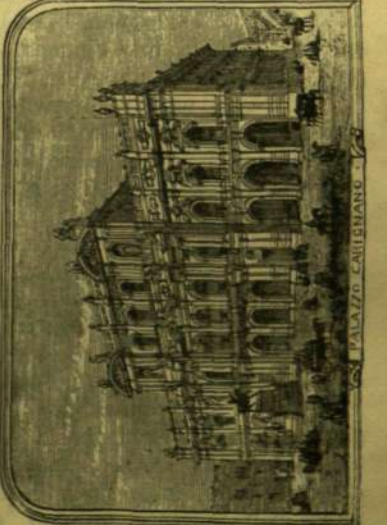
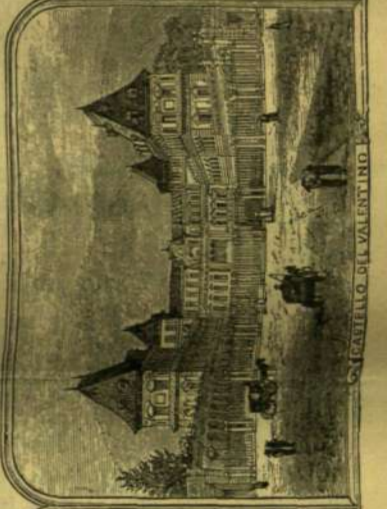
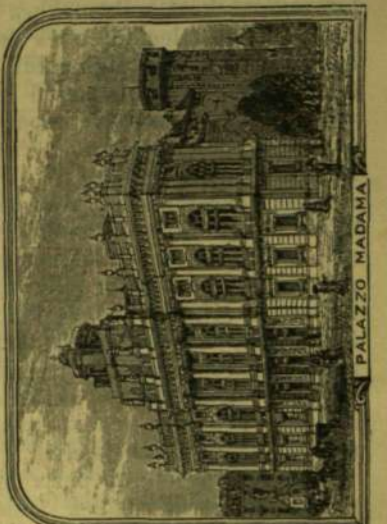
Cimaralla
11,000 láb.

Roche-Melon
11,060 láb.

Mont Conis
6950 láb.

Sacra di San
Michele.

Monte Viso
12,670 láb.

TURIN

VÁLASZTÁSOK ANGLIÁBAN ÉS AMERIKÁBAN.

Az épen most folyó választási mozgalmak forrongásai közt, milyennekhez hasonlókra alig emlékeznek a legidősebbek is Magyarországon, nem lesz tanulság nélküli dolog egy tekintetet vetni arra, hogy mind módon választ a világ két leghatalmasabb népe, az angol és az amerikai. Nem mintha nem mutatnának a nemzetek választási krónikái is elég véres és szomorú epizódokat, sőt a mi az amerikai választások reklámszerű, erkölcsitipró brutalitását illeti, abban talán nincs is okunk épen szégyenelni magunkat a század e „felvilágosult” népétől. De mégis általában is, és különösen az angolnál, a választási jog gyakorlata oly módon egy túlnyomórészt részben végtelenségig és nagy nemzetek, s példaként szolgálhatna előttünk is a meg nem fontolt tulkapások számos lealacsonyított esete ellen.

Angliában az új parlament egybehívása rögtön követi a réginek feloszlását, s ekkor parlamentarisan interregnumról Angliában voltképpen szó sem lehet. Csak néhány napi időköz van hagyva az illetékes hatóságoknak a választók egybehívására, s ez időről egyébként minden hatóság felátválasztásáért intézkedik. Azon időtől, hogy az úgynevezett *urrit-ek* a választóknak kezbesítették, egész addig, míg az utolsó választás eredménye is kihirdetve van, alig telik bele két hét. Mindemellett a választók nem várják be a választási periódus megnyitását, hanem még mielőtt a *urrit-ek* a jegyzők által aláírva hivatalosan kezbesítették, már megkezdik a választási *meeting-eket* minden városban, minden kerületben, sőt minden faluban.

Mihelyt a választási előkészületek megkezdődnek, a kiválóbb politikai egyéniségek csaknem mindennap mondanak egy-egy beszédet, melyet a hírlapok rendszeresen egész terjedelmében közölnek, a párhívek pedig különbözőképp kommentálnak. A jelenlegi miniszterelnöknek, Gladstone-nak csupán választási idő alatti beszédei is már több kötetet tennének ki.

Hogy kik legyenek a jelöltek, azt az angol gyakorlat szerint kisebb körű megállapodások után általános meeting és kézzelről által határozzák meg. Természetes, hogy a közvélemény itt se mindig hajlik az érdemesebb felé, s egyáltalán nem pártatlan eset, hogy oly nevezetesek is a politikák, mint Stuart Mill, az 1868-iki választásoknál, nálánál sokkal jelentékelenebb személyiség előnyére egyszerűen megbukott. Mindemellett vannak oly kitartó és elvhi kerületek is, minő például Westminster, hol emberemlékezet óta soha sem nyerhetett egy tory-jelölt sem többséget, a *poll* vagy szavazás alkalmával.

A régi angol választási rendszer alatt sok visszaélés, mi több, sok értelemtől elcsúszott bizonyos szokása csúszott be a választási aktusba. Mielőtt Beaconsfield kormányra jutása megvetet volna alapját az új választási reformnak, voltak esetek, hogy merőben formai történelmi jog alapján már csak névleg létező helységek, vagy négy kopasz fal is képviseltették magukat a parlamentben. Most már e szérszálhatóság értelmezésnek vége van, mi több, a mai angol választások, melyeket rendszeren a parlamentnek fontos kérdések tárgyalása közben eszközölt feloszlása előz meg, olybá tekinthetők, mint megannyi plebiszcitumok, melyekben maga a nép közvetlenül dönt nemcsak képviselői megválasztásában, de amaz országos kérdésekben is, melyek a párt jelöltjével vannak egyenes kapcsolatban. Ily uralkodó kérdés ma az angol közvéleményben Anglia szudáni politikája, ilyen volt évekkel ezelőtt a keleti kérdés, s még előbb az irlandi anglizáció tárgya.

Kitesznek magokért természetesen az élelápok is a választási periódusok alkalmával. A híres és elterjedt „Punch”-nak sikere főképp a politika szereplő egyéniségeire mért csipő és elmesés vázálásainak köszönhető. E nyomon később az élelápok egész raja indult meg, melyek a választások mozgalmak idejében igen jó szolgáltatást tesznek egyik-másik pártnak. Ilyen a „Tomawks”, az „Élez”, az „Ostoroepás” stb. című éleláp, melyeknek csipkedéseit a közpályá sok jelesre minden angol érdeklő olvassa.

Amerikában természetesen az elnökválasztás az, a mely a legnagyobb hullámokat szokta

vetni. Minden elnökválasztásra az előkészületek csaknem egy egész évig tartanak s így a jövő őszszel bekövetkező új választásra is már javában készülnek a lefolyt négy évi ciklus után. Az elnökválasztások rövid időközé azonban oly károsan hit izgalmaival a nép erkölcsiségére, hogy már régóta komolyan fontolgatják az elnök hivatalviselésének négy helyett hat évre való meghosszabbítását, egy-szersmind megállapítva a kilépő elnök újra meg nem választatóságát is.

Mihelyt a hivatalos idő letelik, a nagy országos pártok azonnal kezdik emlegetni az új jelöltek nevét. Sokat egyszerűsíti a dolgot az, hogy az Egyesült-Államokban egy, mint Angliában, a tömegek rendesen két nagy és szembeálló pártáramlathoz csatlakoznak, ritkán van hely egy harmadik közvetítő árnyalatra is, a latin nemzetek apró pártfördékei azonban teljességgel nem léteznek.

Az újabb időben Amerikában létező két nagy párt, leszámítva a „greenbackerek” töredékét, mely a papirpénz korlátlan kibocsátásától várja az állam boldogságát — a republikánusok és demokrátaik. Néha nem az a párt győz az elnökválasztásnál is, melynek a kamarákban többsége van. Így volt idő, mikor az elnök republikánus, a kamara többsége ellenben demokráta volt. A republikánus az a párt, mely a nagy polgárháboruban győztes maradt. Tagjai az eszaki legfelvilágosodottabb elemei és a déli államok felszabadított rabszolgái. Törekvésük bizonyos centralizáció, vagy legalább a szövetségi hatalom jogkörének kiterjesztése. A demokráta azzal dicsekednek, hogy ők híven őrizték meg a híres Jefferson politikai elveit, s híveiket főként a déli fehér birtokosokból s az északi nagyvárosok proletár seregéből toborzzák. Fő céljuk fenntartani a külön államok kiváltságait a központi hatalommal szemben.

A szövetség minden választó-kerületében szervezett demokráta és republikánus testületek állnak fenn. A választási campagne megkezdése előtt minden párt „primary”-kba, vagy előértekezletekbe gyűjti össze híveit. Itt kicserélik eszméiket, megatartást vesznek fel az uralkodó napi kérdésekkel szemben, megbeszéljük a párt kiválóbb tagjainak esélyeit, tekintete veszik a helyi érdekeket a kijelölésnél, s végre megbi-zottakat küldenek ki, a kik érvényesítésük szempontjait az állami gyűlésben. Szóval a „primary”-k képezik magyát az amerikai pártok szervezetének s a „fixing the primaries”, azaz az előértekezlet megnyerése az a pont, mely körül a választási kortések tevékenysége forog.

Majd összeül az állami gyűlés, szerkeszt egy „platform”, melyben előadja és indokolja a párhívek magatartását, szintén kijelöl bizonyos számú küldöttet a főgyűlésre, meghatalmazással arra, hogy a föllítozott jelöltek egyikére vagy másikára szavazzon. Megtörténik gyakran, hogy az állami gyűlés egyszerű „primary”-nak nyilvánítja magát, s azt az utasítást adja küldöttjeinek, hogy ne térjenek el szavazataikban a főgyűlésnek. Ez eljárás „unit rules”-nak hívják. Ellenben az sem ritka eset, hogy a főgyűlés nem szentesíti az „unit rule”-t, hanem minden kiküldöttet fölhatalmaz arra, hogy személyes meggyőződése szerint adja be szavazatát. Végre miután a főgyűlés igazolta a kiküldöttet, s megszerkesztette a párt általános platformját, a jelöltek kikiáltását veszi fogatába, még pedig a különböző államok betűrendes fölszólítása után. Minden küldöttéből, melynek „favorite son”-ja, azaz kizemeltje van, egy szónok feláll és rendszeren tíz percig tirtó beszédben kifejtje jelöltje jogcsreit a polgárok szavazatára. A népszerűbb nevetek a karzat tapsai fogadják. A kijelölést nyomban követi a szavazás; minden küldöttesség elnöke, állama nevének felhívására, előterjeszti a minden egyes jelölt által nyert szavazatok számát. A republikánus párt eljárási szabálya azt nyilvánítja a párt jelöltjének, a ki első kapott abszolút szótöbbséget, a demokráta pedig ellenben csak azt, a ki kétharmad szótöbbséggel rendelkezik. Ez az úgynevezett „two third Rules”.

Szokás, hogy mielőtt az egyik jelölt megkapta a szükséges többséget, a gyűlés elnöke, vagy maga a versenytárs fokortese is feláll és indítványozza, hogy tegyék a választást egyhangúvá. Az indítványt elfogadják, és ekkor veszi kezdetét a szilajság ama tomboló kitorése,

a hurráh, tapsok, kalapok fölvetésének ama zajos jelenete, melyről senki meg közelítő fogalommal.

Eddig azonban csak a választások formaiságairól szólottunk, hogy mint keresik föl a főpolitikusok a jelöltségre alkalmas embert — *the man who can win*, mint igyekszik előtérbe tolni az egészen újjezot, a *dark horse*-ot (fekete ló: így tisztelt meg a még nem próbálkozott jelöltet). Ha azonban a jelöltben már megállapodtak, az a kérdések kérdése, hogyan lehet diadalát is elősegíteni. Erre valók a korteszónokok, kiket népszerűség képesít, hivatal-vagy ösztönöz arra, hogy jelöltjük érdekében mindent elkövessenek. Jól fizetve a bizottságok által gyűjtött alapból, mely sokszor millió dollároka rug, futat és várost bejárnak, értekezleteket hívnak egybe, hol az ellenfél szónokait a lehető kimeletlenül támadják meg. A bevándoroltak kapacitálására külön német, francia, cseh, spanyol, magyar és svéd szónokai is vannak. Majd jönnek a hókuszpókuszok, zászlós és fátylásmenetek, bandériumok, egyenruhában, zenével vagy álarcban, szóval a *humbug*. A *whisky* és a *Lager-beer* is megteszi a magyát, s öt hónapi delirium clamans után egyszerre vége szakad mindennek, szalad mindenki a táviróhoz és figyelmesen lesi a mint a drót óráról-óra ra az a központi szavazás eredményét, melyet azonnal óriási fahragasztok, este transparent-világításban, adnak tudul a nagy közönségnek.

Lassanként a mozgalmak mind szűkebb körre szorulnak, de a novemberi választásokkal azért még nincs törvényesen befejezve az elnök-választás. A népszavazat még csak a választói kollégiumot jelölte ki, melyben minden állam bizonyos számú küldöttje vesz részt, összesen annyi, a hány képviselőt és szenátort az illető a kongresszura küld. Ez pedig a népesség arányában történvén, a szám minden tíz évi népszámlálásnál változik, csak a szenátorok száma változatlanul kettő minden államban. Így New-York, harminczhárom képviselőjéhez mérten harminczöt elnök-választót küld. Nevada csak egy képviselője van, tehát három küldöttel vesz részt az elnökválasztásban. (Kettő tudniillik mindig szenátor köztük). Világos, hogy e rendszer szemmel láthatólag kedvez a kis államoknak.

A választási eljárás szabályozását a szövetségi alkotmány minden egyes állam törvényhozásának belátására bizza. Sok éven át déli Carolinában nem is a nép, hanem a két kamara választott. Ma azonban már némi egyöntetűség áll fenn e tekintetben is. Minden párt megállapítja az elnökválasztásra kandidáltjainak listáját s ebben a nép szavazata dönt államokon. Miután azonban bármely listaromon szereplő egyennek erkölcsi kötelessége azon párt jelöltjére szavazni, mely őt kandidálta, tehát a választói kollégium már rég elvesztette független jellegét, melylyel az amerikai alkotmány szervezői fel kívánták ruházni. Csupa formáság süllyedt, valamint formáság az is, hogy a választás után egy hóval a kollégium tagjai külön-ülést összeülnek minden állam fővárosában, és jegyzőkönyvet vesznek fel a már előre tudott szavazatról. Ilyenkor aztán a kétes, szabálytalan vagy semmis szavazatoknak esetei oly nagy számmal kerülnek napfényre, hogy ezek elintézésében külön igazoló bizottságnak kell eljárni.

1876-ban a szavazatok annyira meg voltak osztva, hogy csakis az ily kétes szavazatok elbírálásától függött, melyik vetélytárs jusson be a „Fehér ház”-ba, s ez úgy felett egész télen át folyt a legszenvedélyesebb polémia, míg utóljára a megválasztott elnököt a washingtoni kapitoliumban ünnepélyesen beigtathatták. A meggyilkolt Garfield elnök pedig egészen váratlanul lett meg. Nem is lett jelölve az államok küldöttjei által, s mikor először csoportosult tizenhét szavazat neve körül, ő maga sietett jelöltséget megvezőlni. Mind a mellett egyik szavazat vonta maga után a másikat s az ország, mely félt veszelyes praedenst alkotni Grant tábornak harmadszori megválasztásával, egyszerre csak azt vette észre, hogy a „dark horse” Garfield, Ohio állam képviselője a kongresszuson, egész véletlenül elnyerte az elnöki széket.

— r.

UTIJEGYZETEK A SZOMSZED KELETRŐL

Irt: DE GERANDO ATTILA.

Szakalanovai emlékek.

Kedd, ápril. 17.

Hajóróll gondoskodom, mely Szakalanova vigyen, Epaminondas el fog oda kísérm, hogy meg egyszer találkozzék R.-el, s onnét Patmosz felé folytassa utját, családijához.

A török partok kivilágítását idegen társulat eszközli, melynek egyik tagjának Szakalanovában szekerel. B. ur járatos gazdánk házához, s megismerkedtem vele. A többieknek dolga lévén, ketten sétálunk a tengerparton. Egy év óta tanul francziául, nagy kinnal, mert már túl van a negyven éven, de még nagyobb buzgalommal, s az eredmény igazán meglepő. Akadozik, de beszél, s mindent ért. Tudományát (a szerencsésén!) Ollendorfból szerezte, minden mester nélkül; s e borzasztó könyvbe néha annyira belemélyedt, hogy a hajnal olvasva lepte meg ágyában.

Találkozunk John-nal és apjával, a mint ez, alkonzul létre, halakra alkuszik egy kofával. John a kikötőtől jól, hol egy hajó felrakódásánál örködött; tud már intézkedni, parancsolni. Most vigan hozzánk csatlakozik; a mint megyünk, egy öreg közeber megállítja; kezét szoritának, s tréfás csevegés után megjegyezi John: «Gazdag timár, kövessük, megmutatja kertjét». Ez öreg tanuja volt Szakalanova ostromának a törökök által, a szabadságharc idejében; az egész város elégett, borzasztó volt a mérszárlás. E véres emlék még most is két táborra osztja a város lakosságát, annál inkább, hogy az itteni előkelő törökök Moreából menekültek ide, mikor e felszítet szabad lett. Ők sem felejtik el mit vesztek.

Timárunk kertje alig pár láb; legérdekesebb benne az üres tojáshéj, me-y, rövid pászczára tűzve, gazdját s virágait a mal’occhio ellen védi.

Nem indulhatván délétől, az idő bizonytalansága miatt, még egyszer A.-éknál bédelek. A kis halak igen jóknak bizonyulnak.

Az idő egészen borult Szamosz felé. Valóságos éj fedi a tengert. A csolnak tulajdonosa hallani sem akar arról, hogy vizre s zálljunk; mindenki maraszt. «Nem eresztjük», mondja John gyermei hízlekkel vállamra tevén kezét. S mindjárt kigondolja, hogy iskolákat menjünk vizsgálai. Az egyik osztályban kérdem a tanítótl, melyik a legesebb gyerek? Rámutat egy nevető, borzas fejcsékere. «Mit nevet az?» kérdem. — «Ücsöm», mondja John. «Igaz! nem ismertem meg; annyian vannak!»

Átálalom a tanárok dieserik növendékeit. *About* is bevallja, Görögországról irt csi-pők minden gyében, hogy ott megtalálható a tanuló minden fajta, kivé e a restet. — A termek igen egyszerűek; gyönyörű kilátásukat a tengerre nem találták szükségesnek elzárni. Hiszem, hogy az több lelket önt bejélok. Űd-ve e az a rideg prózáies, mely általános jellemzi mai napaság gyermekeink anyagi látókörét. A kérdés mindenesetre felvethető.

Benyitunk az egész kicsinyeknek padokkal, asztalokkal ellátott nagy termébe. «Emlékszem!» mondja John lesütött fövel, s elmosolyogva magát, «itt ültem én is néhány évvel ezelőtt.» — «Boldog volt?» kérdem. — «Hogyne?» — «S Szmirnát, hol iskoláit folytatta, szerette?» — «De mennyire! Ez volt áltem legszebb ideje... még eddig.» — toldja hozzá a fiatalaság szeretetreméltó bizalmával. Multban, jövőben, a déli ember mindenütt örömet lát; napok forró s nem túl kódos melézást. Itt nincs busongó, légymeleget, életunt kedély. Öngyilkosság, örlési eset alig fordul elő Görögországban.

Haza megyünk. A szalon teli van látogatókkal. «Kalá... kalá...» leginkább ezt veszi ki az ember az üdvözölző szók nyíjas szibongásából. (Kalá, annyit mint jó). Megismerkedtetnek több ural. Majd mindegyik valamely hatalmasság alkonzulja. Ugy látszik, Szakalanovában nincs tisztességes ember e nélkül.

«Vannak török barátai?» kérdem John-tól. — «Ismerek törököket, kik apámhoz járnak.» — «De ifjakkal, mint ön, nincs egy párral bizalmas lában?» — «Egy van, ki műveltebb, értelmesebb a többinél, s nem ellensége a görögöknek, ezzel elég jól vagyok, ő különben

kereskedő. Menjünk a bazárba, ott fogjuk találni.»

Sötét szögletbőltan ül egy igénytelen arcu ifju, fezzel fején. Kelméket arul. Csöndes udvariasággal fogadja John-t, s pajtását, ki velünk jött; ezek vidáman körülveszik, simogatták, elhalmozzák a barátság jeleivel. Letelepedünk egy zugba; törökünk kávét hozat; beszélünk utazásairól; járt Persiában, az arabok közt, s mind birja e népek nyelveit; francziául keveset tud. Arra kéretem, mondja el ugyanazt három nyelven: törökül, arabul és perszül; hadd lássam a különbséget. Szivesen beleegyezik s ez udvarias mondatot választja:

«Örvendek, hogy ma önhöz szerencsém volt.»

Törökül nagyjában így hangzik (nem felelek ugyan minden betűért):

«Bugün tesrif nyz den, memnon oldum.»

Arabul:

«Hadi hill jövm bir tesrif il memnun.»

Perszül:

«Imruz ez ámedi meszerret budem.»

A törökben tömerdek az arab és persza szó, s lehetetlen nyelvkelesjet tudományosan birni, ha az ember nem ismeri a két másikat is. Ily tapasztalatokkal gazdagitva, elhagyjuk a bazárt, s csakhamar szemünkbe ötlük a görög főtemplom. Hadd lássuk ezt is. Csengettünk, a kapu kinyílik; szabálytalan terrasza lépünk, mely az egész öböl feltét uralg a templom hosszában. Ez utóbbi belől aranytól tündöklük; kisérőim némi rejtett várakozással egy faragással borított aranyos válaszfalhoz vezetnek, mely az egész hajót keresztül metszi. Fából van. Egyetlen ember műve, ki negyven évig dolgozott rajta; csupa apró díszitekekből áll, melyekbe virágok és emberi alakok vegyülnek; barbár idomok, nagy gondallal véve. Az ily művekről híres volt egy időben Kio szigete. Ez is onnan jött, s mint látom, Szakalanova büszkesége.

Benézünk egy káváháza, a kikötő mellett. Ott van Epaminondasz meg B. ur, Ollendorfi ama buzgó hibe, a fénytorony úgnöke. «Hajózunk egyet», mondja John, s egy csolnakba ugrik, mi utána. A víz mozdulatlan, a leáldozó nap sugarai itt-ott kitornek a nagy fekete felhők mögöl. «Mily szép!» mondja John szenevéllyel, de felhangon, mintha magához szólna. Kikötünk a fénytorony szigetében.

Benézünk az örök szobájába; tiszta mint a pohár, öltözetük is tiszta: ezt a társulat szigoruan megköveteli. A ház mellett kis terras van; oda telepedünk, s tréfákkal fűszerezett könnyű csevegés közt élvezzük az alkony várását. Lassanként az éj a tengerre száll. Visszatérünk bárkánkhoz, s csakhamar fölbangzik evező-társaim kardala. Feleuton «maradjunk kissé helyt» mondja John s igaza van: ne zavarja semmi e költői percét. Oly nyugalom van a természetben! Oly szent beke! Még fiatal barátunk is mereng-nek adja magát; kezére hajta fejét, s nem szól; csak két szeme világlik az árnyékban. A házak összefolyó tömegét egyre több apró fénypont tarkázza. B. odané, s egyszerre elfojtott indulatall kiált föl: «Oh, ez a város! Itt nem él az ember! Nem tehet semmit! Rabok vagyunk. Bármily jogtalanságot kövessen el, tetsem a szmirnai pasa, tünnük kell. A ki panaszkodnék, ezer bajt tudítana fejére. Beszélünk sem szabad.» — «Én bizony kimondom, a mit gondolok», felel John szerény büszkeséggel. S egyszerre, tüze kapva: «Lásza ön, B. ur, nem akarom megérteni, de épen e miatt soha, soha sem fogom hordani e gyűlölt jelvényt....» S kiszeggett ujja B. ur fezzére mutat, melyet ez hivatalos állásánál fogva viselni kénytelen.

Nevetünk e félig tréfás, félig szenvedélyes kitöréren, s én esodálva elgondolom, mennyi hazafiság és szabadságszeretet lángol e kalmár-nép szivében. Oly ügyesek, oly számító, oly praktikusok (hadd álljon itt bőlecsink kedvencz kitétele) s a mellett oly lelkesek, oly rajongók! Nemcsak mig tart az ifjuság, de — vegyük itt ez urakat — B. negyvenen felül van, John bátyja ötvenen túl; s hogy puszegnek, hogy szikráznak! Mintha vulkánok közt ülnék. Nem hiában a régi görögök utódai!

Szakalanovából Tiganiba. Vati.

Szerda, ápril 18.

Még az este szívélyes bucsut vettem gazdáimtól. Mintha régi barátoktól válnék el. —

Stael asszony jól mondja: nincs szomorubb élvezet az utazásnál.

Epaminonda-z utánam jött. Korán van, még mind alusznak. E hagyjuk a csöndes házat, hol oly jó három napot töltöttem, s hová bizonyosan többe nem fogok visszakérülni. A csolnak készen vár két legénynyel: megindulunk. A mint A.-ék házával szembe érünk, ime egy ladik elhagyja a partot s felénk tart; sugár alak áll benne: ez John; megismerem mosolyról. Per percze átszáll hozzánk, aztán végkép: farewell!

A víz csöndes, az ég gyönyörű tiszta; bárkánk elég nagy, bár nincs fedélzete. Betegségnek semmi nyoma. Társam mindenképen mulattat; könyveivel is el van látva. Együtt olvasunk régi, új görögöt; Sappho-t és Szolomoz-t.

Kedvező időben három-négy óra kell Szakalanovából Tiganiba, — Szamosz dél-keleti kikötőjébe, — mely mostani célunk. De nincs szelünk, a vitorláknak alig dagadoznak, evezővel haladunk, s elmúlt már dél, mikor a sziget és szárazföld közti csatornába érünk. A hajózás itt igen érdekessé válik: balra a Mykale hegyfok óriási tömege sötétlik; jobbra, közelebb hozzánk, a sziget festői partja vonul el szemünk előtt, rozsdás szikla-szegélyével, melynek az izzó nap élesen emeli ki minden egyes részletet. A partok meleg szinezetével gyönyörű ellentétet alkot csatornánk széles azur pályáján, mely lassanként, a túlsó nyílásnál, aranyos párába veszt. Most már hajt a szél, s csolnakunk ezüst habot szakít a selyemkék felületen. Oly kellemes érzés kiállani a jármű orrára s mozdulatlanul repülni a vízen, mely alig egy lábnyira suhan el talpunk alatt. Olykor egy-egy öböl mellett haladunk el; szétnyíló kebléből piciny vitorláknak csillognak elé, s fokozzák a táj kedvességét. Mi szép, mi költői földünk e része! S hogyan lenne derült, fogékony lelke a népek, mely itt lakik, s ily bívós látványokkal foglalkoztatja folyton kezeletét! Ott féhérik már Tiganis; nekcsokra kikötőjébe érünk, mely szép négysegüre van építve, kö molokkal, partokkal, oly esinosan, mintha nem is Ázsiában volnánk.

Kiszállunk a kikötő széles terraszára, melyet egy sor csinos ház szegélyez. Az egyikben tágas bolt van, tele cserépedényekkel; a boltost Epaminondasz ismeri: nála rendel ebédet; én azalatt kiülök egy löczára, az ajtó mellé, s irok. Csakhamar egy csomó ácsorgó vesz körül; nélkül holmimat, a fényképező botot s más egyebet; tanakodnak mindenik tárgy rendeltetését felől; találgatják nemzetiségemet: «Gallosz, Englisz», motyogják egymás közt.

Ebédünk igen jó; hal, tojás, óriási mandolák, stb. Elköltjük a bolt hátulsó osztályában, mely tiszta és világos. Megízleljük a híres szamoszi bort is, melyből kétféle van; az egyik sajtságos gyanta-ízű; a kik megszokták, szeretik; mesterségesen van csinálva. A másik kitünő, szesz és cukros. — R. már nincs itt, tehát Vatiban lesz, a sziget fővárosában; tisztel vezető fogadunk, ki hegyi uton oda vigyen. Egy rendőr megállít, görögös egyenruhában (poszt-fuztanella, sujtások): «Vegyenek az orak öszvéreket.» — «Nem, gyalog megyünk.» — «No megbánják.» — Nevetjük a tanácsot, s iramodunk fölfele. Szép olajligetek közt emelkedünk a sziklás talajon: jobbra, alatt, kékelik a tenger; azon túl Mykale csúcsa látszik. Egyszerre széles völgy tárul fel lábaink előtt, melyen alatt, mint egy kiszáradt tengerszoros. Gazdag, termékeny, jól művelt. Patak futja végig, melyen meztőlák kélt ábotorkáznak. A völgyön túl megint sziklás, hegyes a vidék.

Utitársam nincs egészen jól; lassan haladunk; nem ártánának az öszvérek; a nap meleg, éj lesz. Egyszerű járól elöl, kopár, köves völgyoldalon; lejjebb vad növényzetremlik a koromsötét mélységben. A hold csöndes fénye erdős hegységakra esik körültem, oly ünnepélyes e magány, oly bánatfeléltető. Ide is illenek a napóli hegyfok elnevezése: Pausilipon. — Egy fensikra érünk, mely a tenger felé dől. Nehány kerítés, ház; Vati már közel lehet. De az ösvény borzasztó. Már előbb is több helytt csak tántorogva jártunk a kövek és pocsoyák közt: most, lefelé, kő kő után gördül lábaink alatt; ugrunk mint a kecskék, a a metsző élek, szurós szögletek fájdalmas érintését hiában iparkodunk kikerülni. Epaminondasz vezetünknek okozta, ki rossz helyre vitt; nevezte,

mányon, mely az emberi tudomány magas fejlődéséről tesz tanúságot. Ott látszik a távolban a Monte Rosa, Európa egyik legmagasabb havasa (15,217 láb); a gyönyörű Nagy-Paradicsom nevű hegycsoport, mely csucseinak magassága, jégárainak óriási kiterjedése által inkább oly sok turistát vonz magához. E hatalmas hegy-lánczokról ott a távolban, hol Svájc, Olasz- és Franciaország érintkeznek egymással, a legforróbb nyáron át is örök hó tekint le a narancsokban és déli növényekben már meglehetősen gazdag Pó mentére s a zordon vidék tözsom-szédségében művelt világ közepén találjuk magunkat, hol minden talpalatnyi földet felhasználnak s e mellett izlést is tanúsítanak. Turin környéke valószínűs kertek tömkelege s a nyári lakok ezrei egész az örök hó hazájáig látszanak nyulni.

Képünk a város nagyobb részét mutatja, a Bálint (Valentino) park ugyan, hol a kiállítás van, nem látható, valamint a Pón túl fekvő városrész sem, de ezek már inkább a város külső részeit alkotják. A belső elegáns részt két, hogy úgy mondjuk, sugáruat teszi nevezetessé, egyik a képünk előterében látható Via di Po, mely a Piazza Vittorio Emanuele-ig s a Piazza Castellóig nyomul előre, honnan ismét nyugot felé vezet a másik főutca, a Via Roma, a nagyszerű központi vasúti pályaudvarig, mely képünkön egészen baloldalt látható. E két nagy sugár út érintkezési pontjáról a város nagyrészt egy tekintettel be lehet látni s itt csoportosulnak a legnevezetesebb épületek is. A két nagy uton s számos mellék-utczákon a házak egyenlően építve, egész 5 emeletig, számos erkélyvel, boltíves folyosókkal, erősen kiszőkötöttével és ormókkal. A nagyobb paloták a 17. és 18-ik századból valók, de sem a középületeknek, sem a magánházaknak nincs alapos jellegük s még a templomok is idegenszerűek.

A Piazza Castellón, mely, mint mondtuk, a város középpontját képezi, van a királyi kastély. Régi, ódon épület, de a melyet egy múlt században készült s korintói oszlopokkal gazdagon feldíszített homlokzattal átalakították. Egyik része Palazzo Madama nevet visel, mert II. Viktor Amadé anyja, egy savoyai hercegnő 1718-ban itt lakott s ez nagy hatalmas saroktornyával, mely a középkorra emlékeztet, díszesebb is, mint a téglából épült királyi palota. Mellette van a székesegyház, sajtáságos gúlaalakú kupolájával. Egyik kápolnájában, mely harmincz fekete márvány-oszlopon nyugszik, őrzik azt a kendőt, melyet a hagyomány szerint szent Veronika nyújtott a keresztet vivő megváltónak, hogy verejtékét letörölje, s melyen Krisztus vére megmaradt.

A Via Roma mellett párhuzamos utcák vonulnak el szintén a vasút felé, mely előtt a szép Piazza Carlo Felice terül el. Mindez utcákon igen sok szobrot lehet látni, nevezetesen köztük Albert király lovagszobra, Marochettitől, a Piazza Carlo Alberton. E tértől nem messze van a Carignano-tér, hasonnevű színházával s a kis, de nevezetes Carignano palotával, mely Cavour idejében országház volt, hol Olaszország legkiválóbb emberei nemzetük szabadságát és nagyságát biztosították.

Túl a háztengeren látszik még a Corpus Domini templom s a híres la Superga kolostor, melyet Viktor Amadé herceg a franciaíkon 1706-ban nyert győzelméért háladátként szűz Mária tiszteletére építtetett. Turin közvetlen szomszédságában alig van szebb hely a magas fekvő kolostornál, s az előtte való terrászról gyönyörű kilátás esik az Alpokra, kivált a Monte Viso szép kupjára; az alsó templom a királyi család sírboltja.

Turin nevezetességeit e szép épületeken s tündöklő utcákon kívül még gazdag egyiptomi régiséggűteménye, híres természettudományi tárai s előkelő gyári képezik. A város, bár meglehetősen sűrű, még folyóvíst emelkedésben van s az ifjú Olaszország egyik büszkesége. De büszkén emlegetjük mi is, mert Turinban lakik most is az, kit magyar ember nem feledhet soha — Kossuth Lajos.

A KELETI VILLÁMVONAT KOCSIJAI.

Az amerikaiak sok más dolog között föl-találták a kényelmes utazás mesterségét is. Mindenki, ki az oceánon túl levő nagy köz-társaságban megfordult s arról csak egy cikket

is irt (s ezek száma valóban légió), egész lelkesedéssel beszélt az ottani közlekedési eszközök-ről és soha sem mulasztotta el a mi kettekre szaggatott vasuti kocsijainkkal szembeállítani a híres Pullmann-kocsikat, melyekben az amerikai öt rövid nap alatt a lehető nagy kényelemmel teheti meg a nagy utat New-Yorkból San-Franciscóig, oly módon, hogy a vasuton ebédelhet, hálhat, társas multságokban részesülhet, sőt olykor-olykor még isteni tiszteletet is hallgathat s vasuton nyomtatott újságokat is olvashat. Még híresebbek voltak a Mississippin s Hudsonon járó nagy gőzhajók, melyek valóságos első rangú fogadók helyét töltötték be, hol az ember nagyon könnyen elefedhet, hogy vadon vidéken és zárt helyen utazik.

Az amerikaiak leleményessége a vén Európában is utánzásra talált. A vasuti kocsik mindenütt kezdenek alakulni és sok helyen megközelítik az amerikaiak kényelmét. Nálunk is a magyar kir. államvasutak új kocsijai hasonlítatlanul jobbák és kényelmesebbek, mint a minőkben csak pár évvel ezelőtt is utaztunk kellett. De a legelső vállalat, mely az amerikaiakkal teljesen versenyre lehet, sőt bizonyos tekintetben azokat is felülmúlja, Nagelmackers francia egyén által hozott létre s jelenleg főképp a villámvonaton használják. E villám-vonatot, mely Berlin és Sz.-Péterváron kívül még egy irányban Bécsen és Budapesten át megy keletre s Parisztól Gyurgyevóig (Romániában), hol a Konstantinápoly felé utazóknak a Dunán át kell szállniok s Ruscsuktól Várnáig más vonaton és innen hajón kell utazniok, az utat 80 óra alatt teszi meg s mivel a negyedfél napi idő alatt igen kevés helyen s aránylag rövid időre áll meg, gondoskodni kellett oly vasgöngyölök, melyek a kiszállást teljesen nélkülözhetővé tegyék. S ilyenek voltak a Nagelmackers cég által előállított alvókocsik, melyeket képeinken bemutatunk azok számára, kik ilyeneken még nem utazhattak.

A kocsik, mely nappal salon gyanánt szolgálnak, Boggy amerikai mérnök rendszere szerint széles és elég hosszú, azonkívül más kocsikkal összeköttetésben mintegy több terem láncolatát képezi. Minden teremben vannak divánok s más ülőhelyek, olvasó asztal, kis asztalok társasjátékokra s kényelmes nézőhelyek azok számára, kik a vidéken akarnak gyönyörködni. Éjjelre a terem hajókabinokhoz hasonló hálószobává alakul át. A divánokból ágyak lesznek, elkülönítve egymástól, elzárt helyeken vannak fürdő helyiségek meleg és hideg vízzel, s mosdó szekrények. Az étterem valóságos vendégfogadó-helyiség, gazdag díszítéssel; az asztalok oly módon vannak a kocsik oldalaihoz illesztve, hogy köztök egészen szabadon lehet közlekedni s e mellett a rázkódás oly csekély mérvű, hogy a legfinomabb üvegedényeknek sem történhetik baja. A kocsik egy kis részét a konyha foglalja el, melyből az aránylag igen kis tér dacára valóban kitűnő gazdag és változatos étlappal szolgálnak. A konyhában ugyanazt a gépet használják, mely télen melegítésre szolgál, s ezenkívül a kocsik alján elhelyezett kis, de erős reservoárban elegendő mennyiségű sűrített gáz van, melyet világításra használnak.

A Nagelmackers által alapított társaságnak jelenleg már 175 ily repülő szalonja és étterme van, melyek egy részét a keleti villámvasuton kívül a francia vasutakon használják, melyeken ma már a kirándulás Párisból Havreba vagy más helyre s vissza, valóságos kényelmes utazás és az által, hogy a vonaton is étkezhetik, az üzletember igen sok időt takarít meg. Egy szalonba átlag husz utast számitanak, egy étteremre huszonnégyet. A keleti villámvasut vonalán külön osztály van a nők, külön a dohányzó férfiak számára. A diszkocsikon kívül van még minden vonaton két közönségesebb kocsi. Egyikben a szolgazemélyzet s a vasuti csomagok, a másikban az utasok podgyázása helyezték el. Érdekes még azt is megemlítenünk, hogy e podgyászokat rendszeren még a határállomásoknál is benn a vonatban vizsgálják meg az örök s így az utas nem kénytelen kiszállani.

Képeink e vonat egész alakját kívül, a szalon külső és belső részét s egy éttermet mutatnak be s így eléggé tiszta fogalmat nyújtanak e kényelmes közlekedési eszközről, mely, reméljük, rövid idő múlva hazánkban sem lesz többé idegen.

AZ ÁLLATOK A KÖZBESZÉDBEN.

Az emberi elme közönséges mindennapi filozófiájában kiváló helyet foglalnak el az állatok és azoknak jó és rossz tulajdonságai. Mindamelltt nagy tévedés volna azt hinnünk, hogy azok az észleleteink és ételeink az állatokról, melyeket bizonyos közmondásokon, példabeszédekben vagy szólásokokban jegeztünk úgy szólván meg, egészen helyes vélemény tartalmaznak az állatok természetére és lelki világára vonatkozólag. Ellenkezőleg. Itéletünk nagyobb része merőben fonák alapon keletkezik s vagy n m felel meg az igazságnak, vagy pedig igazságtalanul túlozza azt.

Olyan csacska, mint a szarka — szokták példának okáért mondani. És ugyan mi jögon? Csak hogy a szegény szarkát elragalmazzák? Ebben bizony nincs igazság, mert a szarkánál sokkal fecsegőbb állatok is nagy számmal vannak. Mi több, a szarka soha sem nyitja meg száját hiában. Csak nagy bizalmatlansága és nyughatatlansága oka annak, hogy folytonosan keresel. Tulajdonképen mindig lesben áll társai érdekében, kiket nagy ellenségek járásáról s mozdulatairól értesít. Ennyi az egész; s erről meggyőződhetik mindenki, ha figyelemmel kíséri nyelvének különféle modulációit.

Egy más érdemtelenné megölt madár a veréb, kit sokan szeretnének az ostobaság nem igen megfizető tulajdonságával felruházni. Akadnak, a kik még sőt is szeretnének hintetni a farkára, holott pedig oly ügyes és számító, hogy egy fa-ágon ülve alig lehet megközelíteni. És vajjon kitelik e ostoba főtől olyan haditerv, hogy egy bárny hátán ülve, s annak gyapja közt vadászva pesenyéje után, a legveszedelmesebb fenyegetésekre sem ijed meg s még a fegyver láttára sem hagyja oda helyét, mert tudja, hogy a sórént nem érhetné a nélkül, hogy az alatta levő állatot is meg ne sebesítse?

Ha a serdülő naiv kis leányokat libához hasonlítjuk, hát ezért sem lennének egészen hálásak — a libák. Mintha nem is ök menteték volna meg már az ó-korban a Kapitoliomot! De ettől eltekintve is a lud ritka éles észtönü és okos állat. Vadállapotában oly éberül őrökdi maga felett, hogy az egy kiképzett taktikus kapitánynak is becstelére válna. Tanulékonyasága szelidített természetében sem veszt semmit. Falun, hol gyakran egyetlen közös legelőre vonulnak ki ugyanazon pásztorfű vezetője alatt, ha estére kelve visszatér a tollas-had, a nagy utcázn végig minden kapu előtt gágogva oszlik csapatokra, skiválva az egyvü tartozók, együtt keresik föl saját udvaraikat.

Beszélünk a nyul gyávaaságról is és feledjük, hogy annyi életeré törő elkeseredett ellenség közt ő egyedül lábai gyorsaságára van utalva. Szeretnék egy akármilyen végre Caesart csak huszonnégy óráig az ó nyomorult bőrében látni, vajjon másépek cselekednék-e?

Szóval az emberi bölcsesség a legrutabb módon él vissza az állatokkal szemben elfoglalt értelmi fölényével s a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága legnagyobb mértékén azonban a szegény számmal érezeti értelmi fölényével s a legkönyvemlűbb itéletekre ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot ragadtatja magát, a nélkül, hogy csepp fáradságot venne bár, hogy meggyőződjék azok jogosultságáról is. Méltatlansága

jeles művészek ábrázolásából, közöl utasításokkal el- látott monológokat, stb. Nagy olvasottságra és elő- szeretetre mutat a mű. Mindenesetre pedig nagy kedvvel van írva, s azzal a meleg buzgósággal, hogy a színészen minél több gondolatot ébresszen és mi- nél szélesebb körre kiterjessze figyelmét. Az ily o- szmunkák elterjedésére eszközöknek megvan a magok használatára még akkor is, ha nem minden véleménye és tanácsa talál elfogadásra. Kapható Nagel Ottó könyv- kereskedésében s ára 1 frt 20 kr.

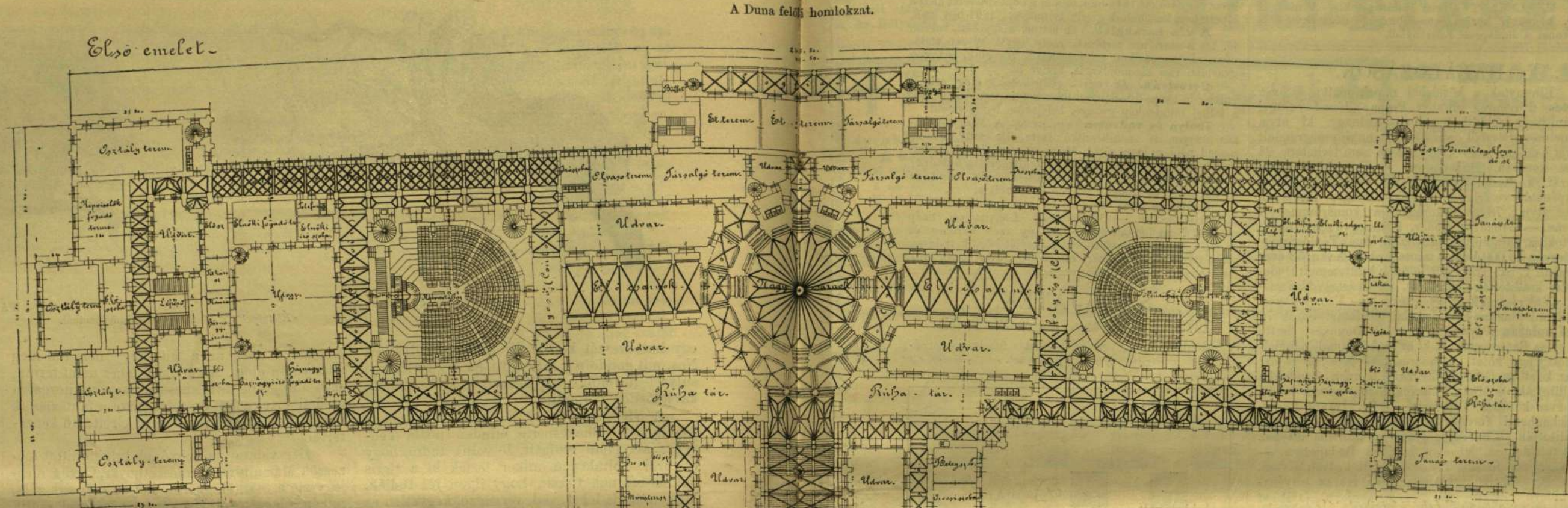
Uj füzetes vállalatok indított meg Stampfel Károly pozsonyi tevékeny kiadó, az ifjuság részére. Egyik *Magyar Pantheon*, mely Hunyady Jánoson kezdve az aradi vértanúig a nemzet valamennyi kiváló államférfit, főpapját, tudósát, költőjét, művé- szét stb. mutatja be arcképekben, magyarázó rövid szöveggel dr. Márki Sándor tollából. Az egész tíz füzetre fog terjedni, 150 arcképpel, s egy füzet ára 20 kr. Az első füzetben tizenhat arckép van. A má- sik *A legnépszerűbb felfedezések könyve* gazdagon illusztrálva, az ország- és népműve terén tett fölfede- zéseket adja elő népszerűen; egy-egy füzet ára 25 kr. Mig az előbbi a zsebkönyv ifjuságnak, az utóbbi nép- könyvtáraknak is ajánlható. Stampfel szintén füze- tekben adja ki Thaly Kálmán *II. Rákóczy Ferencz fejedelem ifjusága* című munkáját, mely rövid idő alatt most már harmadik kiadást ért meg. A nép- szeri kiadásból egy füzet ára 30 kr. A *Magyar Helikon*-ból pedig egy újabb füzet b. Kemény Zsigmond életrajzát közli jól megírva, Tóth Sándor tollából. Ára 20 kr.

Folyóiratok. A *«Századok»* júniusi füzete becses dolgozatokat közöl. Ilyenek az 1290-iki ó-budai országgyűlés végzéseiről Szabó Károlytól, Óváry L. je- lentése olaszországi levéltári kutatásairól, melyek közt van a florenzi levéltárban egykor foljegyzésekben Mátyás király hadseregének leírása; továbbá Szá- deczky Lajos közleménye, mely Báthory Istvánnak Iván muszka czárhoz 1581-ben írt nagyon erős hang- u levéléről ismert meg; a levél végén Báthory pár- bajra hívja ki a czárt; Aczány Ignác czikke Wesse- lény nádor haláláról; Tagányi Károlytól *«Styl és történelem»* jegyzetek az ötvös-kiállításról, stb. — A *«Hazánk»* történelmi közlöny az újabb történelem- ből szintén közérdeklő közleményeket nyújt. Hor- vát István arcképe van mellékelve a füzethez, s a nemrég ünnepelt tudósról Zsilinszky Mihály kezd meg hosszabb tanulmányt. A szabadságharcra, s e nagy napokban oly fontos szerepet vitt Komáromvárra nézve a történetírás előtt értékes adatokat közöl id. Szinyei József *«Komárom 1848—49-ben»*, melyben, naplójegyzetei után, egész részletességgel és okiratok- kal adja elő, hogy miképp jutott a vár magyar kézre, mert Mertz Frigyes altábornagy a magyar kormány ellen Bécsben tartott s báró Majthényi István ezredes hazafiságán idézte elő, hogy a fontos hadi hely ma- gyar kézbe jutott. A további cikkek: *«Rettegési György emlékiratai 1761-ből»*, Torma Károlytól; *«István főherceg életéből»*, Gelich Rikárdtól; *«A tiszai határőrvidék»* Iványi Istvántól; *«Gróf Sándor Móricz és herceg Metternich leánya eskü- véje»* Sz. K.-tól s végül *«Történelmi repertorium 1884»*, id. Szinyei Józseftől. A füzet ára 60 kr.

A párisi magyar egylet indulója. Diszes kiál- litás magyar zenemű jelent meg Párisban Leduc Alfonzánál: *«A párisi kölcsönösen segélyező magyar egylet indulója»*, szerkesztette Bertha Sándor, az egylet jelenlegi elnöke, czimlappját pedig rajzolta Zichy Mihály, az egylet volt elnöke. Kiállításának díszére sok gondot fordítottak, mert a párisi magyar egylet menházának javára van szánva a jövedelem; ekkép a ki megismeri, jötekönyvát is gyakorol. A színes nyomású czimlapp két oldalán munkás- csoportok állnak, a háttérben Budavára tűnik föl, mely felé egy haza térő vándor int üdvözetet. Az egyik oldal csoportja munkába van elmerülve, a másik oldalán pedig érkező honfitársat fogadnak. Felül esergely koszorújára fonódó nemzeti szalag köríti a képet. A szép induló a füzetkéje párisi emlék itthon, s Bertha zenéje, Zichy rajza, és a játékos czél bizo- nyára megannyi indító ok, hogy minél többen meg- szerezétek. Kiadta a párisi magyar egylet, ára 3 frank, vagy 80 kr.

A nemzeti színházban e hó 19-ikén mutatta be magát a m. kir. operaszínházhoz szerződöttest tenorista: *Broulik*, a ki jelenleg a bécsi udvari opera tagja. Rossini *«Tell Vilmos»*-ban Arnold erőteljes czinszeretét választotta bemutatni alkalomra, és tel- jes sikert ért. Hangja szép és még nincs elviselve. Kitérnek tőle, hogy ugyancsak kivágja a magas han- gokat, de az ilyen fogás helyett a művészeti árny- latra használja egész erejét, izlést mutatva mindenütt, hangját az érzés melegségével olvasztva. Játéka sem az általános operai módorság, hanem drámai ábrázó- lás. Az opera új tenoristáját igen szívesen fogadta a közönség. Mellette Tell Vilmos jeles előadója, Odry is sok tapot kapott.

Uj színmű. A nemzeti színház drámaírója bi- zottsága Jókai Mórtól *«Az arany ember»* című regé-

nyes színművet ajánlott előadásra. E színművet bécsi igazgatók kérelmére Jókai méterre is lefor- dítottá.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia június 16-iki ülésén két történelmi tárgy felolvasás volt. *Knauz Nándor* *«Drégely történetéről»* szóló nagyobb dolgozatából olvasott föl egyes részeket. Drégely vára egyike a legrégebbeknek; alapítói ismeretlenek s valószínű, hogy már a magyarok bejövetele előtt is erősség volt ott. Drégely nevét a *«dragus»* *«dragol»* és *«drolul»* szavak után nyomonza. A várnak viszontagságos történetéről szól ezután, mely Hontvárb és Hontmege történetével is összefügg. *Szentkláray Jenő* levelező tag tartotta meg ezután székfoglaló értekezését *«A király-naszádokról»*. Magyarország régi hadi szerve- zetének egy sajtósága intézményéről, a csajkásokról adott elő nagyérdemű és új adatokból álló tanul- mányát.

A Dunán szerepelt hajóhadak, nevezetesen pedig a magyar naszádosok fejedelmének hadának intéz- ményéről eddig alig tudunk valamit, pedig ez ne- vezetes szerepet vitt Magyarország honvédelmében. A magyar hadrendszernak már első európai alakú- lása idejében, a lovasságon és gyalogságon kívül még egy harmadik hadereje is tért kezd vala foglalni a magyar hadseregéről: a király-naszádok dunai hada. Ez volt hadseregeink ékessége, disze s olykor legféltetesebb osztagja. Ez adta meg háboruba vonuló seregeinknek a tekintély nagyobb súlyát. Korára nézve ez az intézmény majdnem egyidős a magyar királysággal. A XI. század óta állandóan lényeges alkotórésze nemzeti hadaink szervezetének, a nélkül, hogy azt átható tanulmányozás mellett eddigéig tudomásul vettük volna. Találkozunk vele a magyar hadsereg számos világtörténelmi műveiben. Sokszor egészen magára hagyatva bátya gyanúját. Védelmezi az országot északon a német császárok telhetetlen hódítási szenvedélye, délen a hatalmas bizanti birodalom, majd a keleti barbár világ rettentő inváziói ellen. De műveltségtörténelmi szempontból is érdekes egy olyan hadi intézmény hazánkban, melynek élén néha külföldi tapasztalatokkal bíró, világlátott és tengeren képzett jeles katonák, vagy befolyásos magyar főnemesség és kiválóan kegyelt udvari emberek állottak. A naszádosok gyakorlati nauktikus iskoláiban, úgyszólván éjjel-nappal a víz hátán, neveltetés és edződött már zsenge gyermek- kortól fogva egy állandó legionárius magyar militia navalis, mely a hadmesterséget valóban művészet gyanánt és antik formák szerint gyakorolta s mely a hőselkészség, kitartás és fejelem szigorú kellekain kívül még tulajdon fejezetével, fölsereléssel és tulajdon folyamati stratégiával bírt. Meghonosítá hazánkban a hadihajó- és hidépítés mesterségét s már a XV. században hajóépítő népes gyártelepeket létesített, melyek ezéheiben a hajóépítési technikája oly fejlett tekintélyre emelkedett, hogy még Bécsbe is tűnik szegődötték a hajóépítő pallérokat. Ezután áttért Szentkláray a dunai hajóhadak történetére,

melyet részletesen és alapo- san ismertet. A munka leg- eredetibb részét képezi az a fejezet, melyben a király-ná- szádok hadi szereplése a magyarországi rácság első öntudatos területiális aspirá- czióival jó kauzális nexusba. Radics Bosics, a Bakicsok és Csernovics Iván, a hírhedt fekete ember befolyása a naszádos hadra s annak majd a magyar, majd a német párthoz való pártolása, szá- mos eddigéig ismeretlen le- véltári anyaggal világítottat meg. A terjedelmes munka utolsó fejezetében a magyar naszádosok hadszervezete és társadalmi állása van kimerítő részletességgel tárgyalva. A felolvasást nagy ér- deklődéssel hallgatták.

A Kisfaludy-társaság e hó 18-án tartotta a nyári szünidők előtt utolsó ülését, mely azzal kezdő- dött, hogy Gyulai Pál és P. Szathmáry Károly bírá- latát olvasták föl *Pálffy Albert* *«Egy mérnök regénye»* című művéről. A regényt a bírálók dicsérik és irodalmi nyereségnek jelentik ki. A társaság ki fogja adni. *Beöthy Zsolt* a regényből mindjárt be is mutatta az első két érdekes fejezetet. Szintén Beöthy olvasta föl *Vajda János* *«Othon»* cz. költeményét, mely igaz hangjával, eszmei tartalmával nagy hatást tett. Vajda János e szép költeményét másnap a *«Nem- zet»* tárczája közölte, s mi sem mulasztjuk el mai számunkban bemutatni olvasóinknak. Az ülésen még két verses fölolvadás volt. *Vargha Gyula* adta elő ezután Schiller két költeményének *«A pegazus já- romban»* és a *«Győzelem-ünnep»* szép fordítását. *Szász Károly* pedig *Kacziány Géza* (fiatal hírlapíró) részéről mutatott be egy nagyobb költői elbelsőzést és abból egy fejezetet. Címe *«Alice»* s az akadémia legutóbbi pályázatán figyelemben részesítették. Hő- nője egy *«világkiállítási album»*-ban arcképevel fel- tűnt szép leány, kinek arcképe aztán minden kira- kathan látható lesz. Ez és az anyai hiúság szeren- csetlenne teszi a lányt, ki a csalódások után mélyre süllyed. A felolvasott énekben csinosan dolgozott ré- szek vannak, eszaládias és falusi idylli rajzok. A mu- tatványt jól fogadták a hallgatók. — A Kisfaludy-tár- saság meghívót kapott Sár-Szentlőrinczre, hol aug. 10-ikén emléktáblákat lepleznek le: az iskolán, melyben Petőfi az 1832/3-iki tanévben tanult és a ház falán, a hol akkor lakott. Bakcsy Sándort, Dalmady Győzőt és Bartók Lajost kérte föl a társaság, hogy képviselői legyenek e kegyetes ünnepélyen.

A mérnök- és építész-egylet e hó 15-én tar- totta közgyűlését az akadémia Kisfaludy-terében, *Hollán Ernő* elnökelete alatt, s *Ney Béla* titkár ol- vasta föl az évi jelentést.

A Duna felől homlokzat.

A tömő-tér felől oldal.

AZ ÚJ ORSZÁGHÁZ FŐEMELETÉNEK ALAPRAJZA.

Steindl Imre tervrajza után.

A múlt egyleti évben a szakosztályok 54 szakülést és Korinthusban egy vándor- gyűlést tartottak. Az ülé- sekben 26 értekezést olvas- tak fel. Az egylet tevékeny- séget fejtett ki a szakiro- dalom terén is könyvkiadó vállalata által. A tagok száma 1562; a tavalyi bevétel 22,325 frt, a kiadás 16,837 frt volt. Az egylet vagyonra 81,316 frt 67 kr.; az idei költségvetést 20,400 frt be- vétellel és 18,270 frt kiadás- sal állapították meg. Az idei nagy jutalomra (mintaszin- ház terve) csak egy pály- munka érkezett, mely szak- értelemről és széles ismeret- körrel tanszkodik ugyan, de lényegesen hiányai miatt nem jutalomban, csak jegyzőköny- vi elismerésben részesült. A jövő évi pályázatra kitűz- ték a sugár-ut városligeti torkolatának (az artézi kútjal együtt) kombinált építőművészeti megoldását, azt köve ki, hogy a sugárút megfelelő s méltó be- fejezése legyen. A benyújtási határidő 1885. ápríl 1-je; jutalma az egyleti nagy aranyérem s a köz- oktatásügyi minisztertől ezer forint utazási ösztöndíj.

EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

Trefort miniszter a műegyetem tanácsához leiratot intézett, a melyben az ujonan választott tisztikart megerősíti és a lelopó rektorokat: *Szily Kálmán*nak *«szinte elismerését és meleg köszönetét nyilvánítja a kir. József műegyetem nagy remé- nyekre jogosító új korszakának megteremtése és bizo- tosítása körül teljesített buzgó és sikeres működé- seért»*. A műegyetem tanácsa a leirat hiteles másola- latát a megisztelt rektorak kiadati rendelte.

A csornai új prépost. Az elhunyt Simon Vince csornai prépost helyére dr. *Kuncz Adolf*ot választotta meg a rend, s a választást a közoktatás- ügyi miniszter előterjesztésére ő felsége már meg is erősítette. Kuncz érdemeit a melyeket mint tanár, író (Szombathely monográfiája szerzője) és polgár- ügyintéző képviselőjévé választotta.

A kolozsvári egyetem rektora. A kolozsvári egyetemen a jövő iskolai évre rektorul dr. *Csikó Viktor* jogtanárt választották meg egyhangulag.

MI UJSÁG?

«A Vasárnapi Ujság» azon t. olvasóit, kiknek előfizetése június végével lejár, az előfizetés mielőbbi megújítására kér- jük föl, nehogy a lap küldésében fennakadás vagy zavar álljon be. Mai számunkhoz postai utalvány is van mellékelve, az előfizetés köny- nyebb teljesítése végett.

A király Aradon és Temesvárt. A hadgya- korlatok ideje alatt a király meglátogatta Aradot és Temesvárt. Ez augusztus végén vagy szeptember elején lesz. Ó felsége 8—10 napot tölt a hadgya- korlatokon. Szóban van, hogy ekkor Milán király is Aradra megy.

Legfelsőbb elismerés az ötvös-kiállításért. A hivatalos lap e hó 19-iki száma közölte, hogy ő felsége az ötvös-kiállítás alkalmából *Ipolyi Arnold* beszercebányai püspök, és gr. *Keplerich István* kiállítási központi bizottsági elnököknek, *Pulszky Ferencz* a hazai gyűjtemények és képtárak országos főfelügyelőjének, mint nemzeti muzeumi igazgató- nak s *Ráth György* itélő-tábla tanácselnöknek, mint az országos iparművészeti muzeum felügyelőjének, továbbá *Torma Károly* egyetemi tanárnak, *Radics Jenő*, az iparművészeti muzeumban beosztott minisz- teri fogalmazónak, és dr. *Thallóczy Lajos* országos levéltári fogalmazónak elismerését nyilvánítja; *Lip- csey József* iparművészeti muzeumi tollnoknak pedig az arany érdemkeresztet adományozta.

A király-naszádok fővadjája. A tud. aka- démia legutóbbi ülésén Szentkláray Jenő ó-becsei plébános, a király-naszádokról tartott értekezése alkalmából, történelmi nevezetességi képet mutatott be Angyeltis Germán gr. kel. patriarkha szívességé- ből. E kép Földváry László, a király-naszádok egy- kori komáromi fővadjájának olajfestési, életnagyságu arcképe, melyet dr. Szentkláray Jenő főleg azért talált figyelemre méltónak, mert ez a kép egyetlen korhú emléke a király-naszádok viselésének, koszt- tímjének. Szentkláray felolvasása után a kiállított kép- előtt csoportosultak az akadémiások, kik abbéli oha- joknak adtak kifejezést: vajha sikerülne a XVI. szá- zad végéről eredő ezen homályos, ódon, de igen becses emléket restaurálni, és — ha csak másolatban is — a felállítandó magyar történelmi képcsarnok számára megszerezni.

Az Arany-szobor nagy bizottsága június 13-án ülést tartott, melyben a kiküldött albizottság javas- latait vette tárgyalás alá a szobor helyére és a pályá- zat kihirdetésére vonatkozólag.

A szobor helyül ajánlották a budai Dunaparton, a várkerti bazár előtt, a népszínház előtt a Rókus körház helyén létesítendő tért, a gyár-utca és sugárút sarkán levő tért, a nemzeti muzeum előtti tért, az Erzsébet-tért, a Ferenciek terezt stb. Az albizottság előterjesztésére a nemzeti muzeum előtt tért ajánlta elfogadásra a nagy bizottságnak, mely szintén élénk vita tárgyává tette a kérdést, de véglegesen még nem határozott. A szobor alakjára nézve a kiküldött bizottság nevében Pulszky Ferencz az ötvösöt ajánlotta, melynek talapzata a költő műveiből vett csoportosított domborművi moti- vumaival legyen díszítve. A nagybizottság azon- ban kimondta, hogy a szobor alakja, a helyre való tekintettel, a pályázó művészek tetszésére fog bízni. A szobor mintájának elkészítésére nyílt pályázat hirdették 4 pályadíjjal, s ezenkívül több jeles szobrász fel fog szólítani a pályázatban való részvételle azal a megjegyzéssel, hogy minták külön fognak honoráltatni. A pályázat határideje 1885. június 1-je. A mintáknak legalább 2 és fél láb magasnak kell lenniök. A beérkező minták az aka- démia előcsarnokában két hónapig közzemlére lesz- nek felállítva.

A Deák-szobor alapvetési munkálatait a lánca- hidtérén már megkezdtek. A nagy szoborhoz igen erős alap szükséges és ezt igen vastag beton-rétegből készítik.

Fényes Elek emléke. György Aladár a bihar- megyei csokalyi ref. lelkései hivatalhoz kértézt inté- zett az iránt, hogy Fényes Elek, a kiváló földrajzi író és statisztikusnak — ki 1807-ben Csokalyon született — születési háza megvan-e? mivel az elhunytak számos barátai és tisztelői azt emléktáblával szeret- nek ellátni. Mivel a ház — bár az 1855. évben dult tűzvészely miatt más alakban — fennáll s annak tulajdonosa Darvay F. szives örömmel kész a czéla Fényes Elek tisztelőinek rendelkezések alá bocsátani. — Ihihetőleg már ez év őszén, vagy a jövő év elején az emléktábla leleplezése megtörténhetik.

Telefon Fiume és Triest között. A triesti telefon-társaság Triest és Fiume között telefont akar berendezni.

Munkácsy Budapest. Művészi körökben számitanak rá, hogy Munkácsy, engedve a képzőmü- vészeti társulat meghívásának, ez év őszén *«Krisztus a Kalvárián»* nagy festménye kiállítás alkalmával meg fogja látogatni fővárosunkat.

A képviselőválasztások. A választásokra ki- tűzött tíz nappól már csak kettő van hátra. Az ország választott, az új törvényhozást megalaki- totta. Az első napnak volt a legnagyobb hullám- vetése, a következő napok mind kisebb és kisebb hullámgyűrűket vetettek, s a két utolsó napra mindössen 12 választás maradt hátra. Az első nap tö- megesen adta a mandátumot, a negyedik nap (e hó 16-ika) döntött. Ekkor meg a következő napon sem- misült meg az ellenzék reménye, hogy többen lesz- nek mint voltak. A függetlenségi párt megfogott, a mérsékelt ellenzék nem szaporodott. A kormánypárt nagyobb lett, mint a mult választások befejezésekor volt. Növekedése nem ugyan nagy, de a pártönkivü- liekre, a szászok csoportjára is számít. A független- ségi párt elvesztette a városokban bírt mandátuma legtöbbjét: Kolozsvár mindkét kerületét, Péset, Győrt, Miskolc első kerületét, N.-Károlyt, Szolnokot, Gyöngyöst, Nagy-Kőröst és Keeskemét egyik kerü- letét, a másikkban pedig pótválasztás fog meg dö- nteni. Megnyerte a városok közül Szarvast, Hódmező- vársárhelyt. Veszteségei súlyosak. Eötvös Károly, Helfy Ignác, Németh Albert, György Elek, Mezei Ernő, Pázmány Dénes, a párt tekintélyes tagjai és jó erők kerület nélkül vannak, s aligha lehet jut- márn nekik. Dupla mandátuma nincs egy se a füg- getlenségi pártnak, de a mérsékelt ellenzéknek sincs. A kormánypártiak közül csak Jókai, gr. Tisza Lajos, Baross Gábor, Hegedűs Sándor bírnak. Ezek juttat- hatnak helyet gr. Ráday Gedeonnak, ki megbukott több kerületben, Móricz Pálnak, kit Szarvas nem választott meg újra, Falk Miksának ha ugyan Aradon a pótválasztás nem lesz kedvező rá nézve, Kemény Jánosnak (a képviselőház volt alelnökének), kit Kolo- zson Haller Reszó függetlenségi szorított ki. A kölesdi kerületben megbukott Vizolyi Gusztáv (a kormány- párt klubjának volt elnöke) már talált kerületet Naszodon. Legféltetőbb jelensége a választásoknak az antiszemita párt fölszaporodása. Ez is a függet- lenségi pártban tett fogyatkozást. Orosházát, Fülöp- szállást, Tapolczát, H.-Böszörményt, a pinchehelyi kerületet Tolnában antiszemiták vették el tőle; a kormánypárttól a szakasi kerületet (Tolnában), a szeniczti Nyitraiban, meg Csongrádot; a mérsé- kélt ellenzékétől Verbót (Nyitra), Csurgót (Soms- siki Pál volt kerülete Somogyban) és Zúrányt. A Dunán túl talált legtöbb kerületre az antiszemitiz- mus, de az ország belsejében is győzött H.-Nánáson, H.-Böszörményben, Orosházán, Fülöpszálláson, Keeskeméten pedig mind a két kerületben meg egy- szer kell mérkőzni az antiszemita jelöltekkel. A párt- ok mai arányáról egészen határozottan nem lehet számot mondaní, csak egy körülbelül, mert a pártön- kivüliekből, nemzetiségiekből, egyik is másik is szá- muival legyen díszítve. A kormánypárt tagjainak száma a 220 körül van, a függetlenségi párt 70-en felül, a mérsé- kélt ellenzék a hatvannal; pártönkivüli 8—9, nemze- tiségi 19—20, antiszemita 16.

A FRANKLIN-TÁRSULAT kiadása Budapesten megjelent minden könyvtárban kapható — az osztrák tartományok számára Szelinszki György cs. k. egyet. könyvtárán Bécsben, I. Stefansplatz Nr. 6

JAKAB ÖDÖN.

SZÉKELY HISTÓRIÁK

Ára füzve 1 forint. RAJZOKKAL. Diskótésben 2 frt.

Tartalom: Mit csinált örömeben Darkó Dénes. — Hová lett a Gál Sándor kenyeré. — A huszár. — Miért állott meg az atofalvi alsó malomkerék. — Az adórjani méhek. — Az eltemetett gyűrű. — A Keszeg Imre pásztorsága. — A beteg asszony útja. — Hogyan került kapu a Szabó Lőrincz kertjére. — Mire jó egy idegen sírhalmom.

A németországi gyógyszerészeti társulatok által megvizsgált és kitűnő alkalmazhatóságát végezt a magas cs. kir. magyarországi helytartóság által engedélyezett.

Köszvényvászon

mindenfélő köszvény, csúz, rheuma, szagatás, mell-, gerincfájdalmak, keresztcsontfájás (Hexenschuss), lábköszvény stb. ellen.

Egy csomag ára 1 frt 5 kr., kettős erejű 2 forint 10 kr.

Dr. Hufeland híres orvos gyógytani műveiben így szól: Két baj létezik, melyek ellen a gyógytan hasznatlan kutatót eddig gyógyszerrel bíró szer után, e bajok a fejtűz és köszvény. Ezeknek óvszera a köszvényvászon által fellelve van.

Dr. BURON PÁRISI ALTALÁNOS SEB-TAPASZA

mindenfélő sebek, gennyedések és dagasztatok ellen. — Egy köcsög ára a használati módszerrel együtt 70 kr., kisebb köcsög 35 kr. Postán küldve 10 kral több. Valóban Pesten egyedül csak TÖRÖK JÓZSEF ur gyógyszer-tárában, király-utca 7. sz. — Debreczenben: Rothschneck ur gyógyszer-tárában. — Mohácsban: Jenevics Károly. — Kolozsvárt: Wolf és Hiltz gyógyszereseknél. — Egert: Köllner gyógyszeresnél. — Szegeden: Weigler György és Kovács gyógyszer. — Temesváron: Jöhr és Tarczay gyógyszeres. — Nagyváradon: Molnár gyógyszer. — Pécsen: Facher. — Nagyszombat: Schneider. — Székesfehérvár: Diehala Gy. — Gyöngyösön: Votary gyógyszer. — Szigetváron: Ehrenfeld W. — Miskolcra: Ujházy gyogy. — Kassa: Aschwig gyógyszer. — Brassó: Kugler. — Arad: Tones és Társ. — Oradea: Knoblauch gyógyszer. — Udvídek: Grossier gyógyszer.

A FRANKLIN-TÁRSULAT

kiadásában Budapesten megjelent minden könyvtárban kapható — az osztrák tartományok számára Szelinszki György császár királyi egyetemi könyvtáránál Bécsben I. Stefansplatz Nr. 6.

PULSZKY FERENCZ

ÉLETEM ÉS KOROM.

SZERZŐ FÉNYNYOMATU ARCZKÉPEVEL.

KÉT KÖTET. MÁSODIK KIADÁS. Ára füzve 5 frt.

ELSŐ KÖTET TARTALMA:

A forradalom előtt: Bevezetés. — Gyermekek, iskolai évek (1814—1832). Olaszországi út (1833). — Jurátusi korom (1834—1835). Sáros vármegye és külföld (1835—1836). — Mezei élet. Követelésztás (1837—1839). — Országgyűlés (1839—1840). — A büntető törvénykönyv-javaslat szerkesztése (1840—1843). — Az 1843—1844-iki országgyűlés. — Údvarlás és házasság. — Házi élet és a forradalom előjelei (1846—1847).

A forradalom alatt: Bevezetés. — Az 1847-iki országgyűlés (novembertől február végeig). — A forradalom Bécsben s Pesten (február 24-dikétől márczius 20-dikáig). — A közszendbizottság (márczius 16-dikától április 13-dikáig). — Pesti és bécsi viszonyok (április közepétől június végeig). — A reactio nyitlabb fellépése (júliustól szeptemberig). — A forradalom kezdete (szeptember). — A bécsi forradalom (október). — A schwechati csata. — Kiküldetése külföldre (december vége — január kezdete). — Páris (január közepétől márczius kezdetéig). — London (márcziustól októberig). — A catastropha (augusztustól októberig). — Gróf Teleki László levelei (áprilistól szeptemberig). — Gróf Bathányi Kázmér hivatalos levelei (május 14-dikétől július 14-dikig).

MÁSODIK KÖTET TARTALMA:

Számkivétel alatt Amerikában és Angolországban: Előszó. — Bevezetés. — Az emigráció. — Kossuth Kiutahában. — A bellebezés vége, Kossuth Angolországban. — Kossuth Amerikában. — Körút Amerikában. — Angolország s Amerika. — Angol barátaink. — Angol szokások és sajtóságok. — Az olasz háború. — Levelezés Deákkal. — A magyar képzők és ragoka szanszkrit nyelvészeti rendszer világában.

Számkivétel alatt Olaszországban: Bevezetés. — Olaszország állapota 1860-ban. — Meghasonlítás közttem s Kossuth közt. — Összeütközésem Kossuthal. — Olasz és magyar viszonyok. — Levelek a számkivételből báró Kemény Zsigmondhoz. — Aspron onto. — Mazzini. — Az olasz egyesé alkotói. — Turin és Flórencz. — Az idegvek Flórenczben. — Műgyűjtemények, múzeumok, művészek. — A porosz háború. — Hazajöttem. — Függelék: Levelek a «Daily News»-hoz 1862. augusztusban szeptemberben.

Eredeti gyári védjeggyel ellátott

befőttes hólyagpapiros

különösen alkalmas befőttes üvegek bekötésére, mint számos év óta, ez időnyre is legjutányosabb gyári áron kapható

POSNER KÁROLY LAJOS

papír- és íróeszköz cs. kir. udvari szállítónál. 10097

Kapható mind. jobb illatszer-tárban.

CALDERONI ES TARSJA

látóeszközök Budapestben

váci-utca 30. és kis hid-utca 8.

ajánlanak nagy választékban és jutányos áron szemüvegek, orrcsüptetők- és lorgnetteket, látóeszköveket és kettős tábori látóeszköveket, göröcsöket, higany- és aneroid-légnyommérőket, hőmérőket, folyadékmérőket stb.

Árjegyzékek bérmentve küldetnek. 1497

Kapható mind. jobb illatszer-tárban.

beszerzési forrása

a termelő országokból egyenesen behozott 1643

nyers kávének

4 1/2 kiló tiszta göngyűlyt tartalmazó zacskókban az összehajtott póstelei utánvétele mellett megkülönböztetve az alábbi jelzettel kitűnő tiszta erőteljes, illatos, hamisítatlan fajokat, 1 kiló tiszta súlynak elvámolván, s a megrendelő minden kiadásának bérmentesítése mellett ára a következő:

Gyöngy Ceylon legin. kék	2.10
Gyöngy Ceylon sötét zöld	1.75
Gyöngy Manilla, világos	1.65
Ceylon Pa. legin. nagysz.	1.78
Ceylon B. fin. zöld	1.84
Mokka, valódi arabiai	1.84
Afrikai Mokka sárga	1.54
Menado legin. aranyjára	1.60
Cuba, legin. nagyszemű	1.80
Java, legin. zöld	1.52
Domingo, válogatott	1.46
Santos, kellemes ízű	1.38
Éle, világos nagyszemű	1.32
Bahia, jó és erőteljes	1.34
Jamaika, erős, finom	1.28

Csemege borok

jótállás mellett valódi és kitűnő minőség, édes, erőteljes.

Cyprusi	5.-
Marsala	6.30
Malvoisie	6.50
Malaga	6.10
Lacrima	7.40
Jamaika rum	6.90

5 kiló súlyú hordócsakokban körülbelül 4 liter tartalommal, elvámolva és bérmentve.

MAITI R. TRIESTEN.

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapesten megjelent minden könyvtárban kapható — az osztrák tartományok számára Szelinszki György cs. k. egyet. könyvtáránál Bécsben I. Stefansplatz 6.

ZORD IDŐ.

TÖRTÉNETI REGÉNY.

Irta

KEMÉNY ZSIGMOND

Három kötet.

Második kiadás.

Ára füzve 3 frt.

Lalla Roukh

KELETI REGE.

Irta

MOORE TAMÁS.

Angolból fordította

LŐRINCZI LEHR ZSIGMOND.

Ára füzve 1 frt 60 kr. — Vászomban kötve 2 frt.

HAZAI IPAR

RIGLER JÓZSEF EDE

budapesti gyártelepének legújabb készítményei

ADRIA

Humorisztikus levélpapír, a „Bolond Istók” és „Borszem Jankó” című humorisztikus életrajzok alakjaival.

Ezeket kívül ajánlom szintén saját készítményű sárgás angol modoru „Stuart” vagy franciaia modoru szines levélpapírjaimat jelvényekkel u. m. Pusztai élet, Hangjegyek és Virágposta címűeket vagy pedig jelvények nélkül, melyek szintén nagy választékban kaphatók belvárosi rakományban

kecskeméti utca 13-dik szám alatt.

Árjegyzékek kívánatra bérmentve. 1430

Gyártelep: VI. rózsza-utca. 55. sugárutól jobbra.

26-İK SZÁM. 1884. BUDAPEST, JUNIUS 29. XXXI. ÉVFOLYAM.

Előfizetők pótlataik: VASÁRNAPI UJSÁG és 1 egész évre 12 frt. PÖLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: 1 félévre ... 6 • Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: 1 egész évre 2 frt. félévre ... 4 • Csupán a PÖLITIKAI UJDONSÁGOK: 1 egész évre 3 frt. félévre ... 3 • Külföldi előfizetőknek a postaiak megváltozott viteldji is csatlolandó.

WESSELÉNYI MIKLÓS ARCZKÉPE

1848-BÓL

Egy emlék 1848-ból: b. Wesselényi Miklósé, akkori (s talán valamennyi között leghibebb) arczképe, mely a nagy agitátort (kit Kemény Zsigmond O'Connellhez hasonlít) s az 1834-ki erdélyi ellenzék vezérét, majd a szabadság vértanúját, élte alkonyán, szeme világát már elvesztve, ábrázolja.

A fekete hályog, mely a világgosszág és szabadság bajnokának látását örökejbe borította, külsőleg nem látszik meg szeme tiszta tükörén. Csak keze aláírásának rendetlen s egyenes sort nem tartó betűi — s fejének magasra emelt állása (mintha tekintetével a napot keresné), sejtetik, hogy — vak.

Mily ember! mily daliás, bajnoki alak! A szenvedés nem törhette meg derekát, ép oly kevésé, mint lelkét.

Arczképet, nem ónnal vagy ecsettel, hanem íróttal, soha sem rajzoltak találobbat és jellemzőbet, mint Wesselényi Miklósról rajzolt Kemény Zsigmond a «Két Wesselényi» című remek tanulmányában.

«Wesselényi nem rendkívül magas, de mégis herkulesi alak volt.

«Apja leginkább a középkor lovagjai közé illt volna be; ő pedig a régi görög világba: midőn Theseus a sziklát fölemelte, hogy alóla kivegye az ősi kardot, megküzdendő a hydrával, midőn Angias aklát kellett egy éj alatt kitisztítania, midőn a kalandoknak kevésbé volt regényes, mint erőfeszítő természeté.

«Az erőfeszítés vala Wesselényi jelleme az anyagi és szellemi munkásságban.

«Testalkata megmutatá, hogy nála ez nem ostentatio, hanem létegi szükség, vérmérséki igény volt.

«Képzelnék olvasóim egy magas termetet, oly széles vállakkal és oly emelkedett, erős és kidülő mellel, hogy e miatt a test

BÁRÓ WESSELÉNYI MIKLÓS 1848-BAN.